

ONDERZOEK KINDERBIJSLAGVOORZIENING BES **RAPPORTAGE**

JUNI 2025

OPDRACHTGEVER

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Directie Stelsel en Volksverzekeringen

Kenmerk: 201865005.013.401

ONDERZOEKERS

Merel Griffith - Lendering
Elly Hellings
Koert van Buiren
Martijn Mak
Joris Nanne

JUNI 2025

Auteurs: Dr. Merel Griffith-Lendering (MGL Research)
Drs. Elly Hellings (IndigoBlue Consult)
Drs. Koert van Buiren (Economisch Bureau Amsterdam)
Martijn Mak, Msc (Economisch Bureau Amsterdam)
Joris Nanna, Msc (Economisch Bureau Amsterdam)

In opdracht van: Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Inhoudsopgave

<i>Samenvatting .....</i>	<i>5</i>
<i>1. Inleiding.....</i>	<i>7</i>
1.1 Lokale context	7
1.2 Doelstelling	9
<i>2. Methode.....</i>	<i>11</i>
2.1 Onderzoeksaanpak	11
2.2 Drie onderzoeksperspectieven	12
2.3 Representativiteit	13
2.4 Analyse kostendekkenheid	17
2.5 Draagvlak	19
<i>3. Beleid kinderbijslag BES .....</i>	<i>20</i>
3.1 Van fiscale kinderkorting naar kinderbijslag BES	20
3.2 Waardevolle steun maar nog geen zekerheid	23
3.3 Ongelijke lasten, gelijke regeling.....	25
3.4 Gebruik en niet-gebruik van de kinderbijslagregeling	25
3.5 Aandacht voor specifieke doelgroepen	27
3.6 Externe invloeden en systeemfactoren	28
3.7 Realisatie van de beleidsdoelstelling	29
<i>4. Resultaten – uitvoering, maatschappelijke organisaties en gebruikers.....</i>	<i>30</i>
4.1 Het uitvoeringsproces.....	30
4.2 De klantreis: van aanvraag tot uitbetaling.....	31
4.3 Informatiekanalen.....	32
4.4 De ervaring van ouders/verzorgers	34
4.4 Maatschappelijk perspectief.....	37
4.5 Verhouding kinderbijslag en kosten kinderen	39

<i>5. Conclusies en aanbevelingen .....</i>	<i>43</i>
5.1 Conclusies	43
5.2 Aanbevelingen	44
<i>Referenties .....</i>	<i>45</i>
<i>Bijlage 1: Vragenlijst survey.....</i>	<i>46</i>
<i>Bijlage 2: Topic lijsten interviews .....</i>	<i>50</i>
<i>Bijlage 3: Overzicht gesproken organisaties/contactpersonen.....</i>	<i>58</i>
<i>Bijlage 4: Overzicht achtergrondkenmerken geïnterviewde respondenten .....</i>	<i>59</i>
<i>Bijlage 5: Kostendekkendheid gezinssamenstellingen .....</i>	<i>61</i>
<i>Bijlage 6: Opbouw kosten van kinderen.....</i>	<i>62</i>

Samenvatting

In 2016 werd de kinderbijslagvoorziening ingevoerd in Bonaire, Sint Eustatius en Saba, met als doel ouders en verzorgers financieel te ondersteunen in de kosten van levensonderhoud van kinderen, en bij te dragen aan het verbeteren van het bestaansminimum. De regeling is nu geëvalueerd om inzicht te krijgen in de werking ervan, ervaringen van betrokkenen, de kostendekkendheid en mogelijke verbeterpunten.

Het onderzoek heeft kwalitatieve inzichten uit interviews met ouders, uitvoerders en maatschappelijke organisaties gecombineerd met een cijfermatige analyse op basis van gegevens van het CBS en het Nibud.

De kinderbijslag wordt breed gewaardeerd als ondersteuning bij de dagelijkse uitgaven voor kinderen, zoals voeding, kleding en schoolkosten. Uit de kostendekkingsanalyse blijkt dat de regeling 23% tot 52% van de werkelijke kosten dekt. De kostendekkendheid is het laagst bij grotere huishoudens en gezinnen met oudere kinderen. Niet-gebruik komt vooral voor bij specifieke groepen, waaronder migranten, waarbij drempels als taalbarrières, beperkte bekendheid en administratieve obstakels een rol spelen.

De uitvoering van de regeling wordt in grote lijnen als toegankelijk en klantvriendelijk ervaren, maar kent knelpunten zoals beperkte digitalisering, capaciteitsdruk en onvoldoende gegevensuitwisseling met ketenpartners. Zowel uitvoerders als ouders merken dit met name door vertragingen in de toekenning en uitbetaling van de kinderbijslag.

Uit de evaluatie blijkt dat de kinderbijslag bijdraagt aan het verkleinen van het bestedingsverschil tussen huishoudens met en zonder kinderen, vooral door het universele karakter van de regeling. Ouders geven aan dat de bijslag hen in staat stelt essentiële kosten te dekken, maar dat aanvullende ondersteuning gewenst is voor bredere ontwikkelingskansen, met name voor kwetsbare gezinnen en gezinnen met oudere kinderen. De bijdrage aan het brede maatschappelijke doel van gemeenschapsversterking is moeilijk kwantitatief te onderbouwen, maar wordt in kwalitatieve zin wel onderkend door ouders en professionals, die wijzen op meer rust, stabiliteit en sociale deelname binnen gezinnen.

De evaluatie laat zien dat de regeling richting geeft aan beleidsdoelstellingen, maar dat aanvullende maatregelen nodig zijn om deze doelen volledig te realiseren. De kinderbijslag vormt een waardevolle basis, maar vraagt om versterking in samenhang met andere sociale voorzieningen.

De belangrijkste aanbevelingen uit het onderzoek zijn:

- Investeer in laagdrempelige, meertalige communicatie en versterk voorlichting over budgetteren en besteding van de kinderbijslag;
- Versnel de digitalisering van het aanvraag- en uitbetalingsproces;
- Overweeg aanvullende inkomensafhankelijke ondersteuning gericht op de meest kwetsbare gezinnen;
- Maak de dubbele kinderbijslag toegankelijker en transparanter, vooral voor kinderen met psychische of gedragsproblemen;

- Verbeter de samenwerking tussen ketenpartners en gegevensuitwisseling om het bereik van de regeling te optimaliseren;
- Implementeer structurele monitoring en evaluatie om de effectiviteit van de regeling blijvend te kunnen toetsen en verbeteren;
- Ontwikkel een eenvoudiger en inclusiever aanvraagproces voor de dubbele kinderbijslag en betrek zorgprofessionals hierbij;
- Overweeg differentiatie binnen de regeling, bijvoorbeeld naar leeftijd van het kind of gezinssamenstelling, om beter aan te sluiten bij werkelijke kosten;
- Zorg voor continuïteit in communicatie en voorkom onzekerheid bij ouders door stabiele betaalmomenten en heldere terugkoppeling.

De kinderbijslagvoorziening levert een belangrijke bijdrage aan de ondersteuning van gezinnen op de BES-eilanden. Verdere investeringen en beleidsmaatregelen zijn wenselijk om de regeling optimaal te laten functioneren in het bredere kader van armoedebestrijding, gelijke ontwikkelingskansen voor kinderen en sociale duurzaamheid op de eilanden.

1. Inleiding

De invoering van de kinderbijslagvoorziening in Caribisch Nederland maakt deel uit van de bredere beleidsdoelstelling om armoede onder kinderen en gezinnen te verminderen. In de afgelopen jaren is er toenemende bezorgdheid ontstaan over de economische situatie van veel huishoudens op de eilanden en zijn er tegelijkertijd maatregelen genomen om armoede te bestrijden. De Nederlandse overheid startte in 2016 met een kinderbijslagregeling in Caribisch Nederland om de sociaaleconomische positie van gezinnen met kinderen te verbeteren en ongelijkheid in sociale voorzieningen te verminderen. Dit was een stap om de levensstandaard en het welzijn van kinderen op de eilanden te verhogen na de staatkundige hervormingen van 2010.

Er is nu behoefte aan een grondige evaluatie van de effectiviteit en doelmatigheid van deze regeling, zodat het beleid beter kan worden afgestemd op de specifieke behoeften van de bevolking en de sociaaleconomische en culturele context van Caribisch Nederland. Tot op heden is er geen evaluatie uitgevoerd van de kinderbijslag op deze eilanden, waardoor belangrijke inzichten ontbreken. De resultaten van deze evaluatie zullen een onderdeel vormen van de periodieke rapportage over de doelmatigheid en doeltreffendheid van kindregelingen in zowel Europees als Caribisch Nederland. In de Strategische Evaluatie Agenda (SEA) is een synthese analyse opgenomen van de kinderbijslag, als onderdeel van Thema 4: Arbeid, zorg en de ontwikkeling van het kind - Tegemoetkoming ouders. Deze periodieke rapportage zal later in 2025 aan de Tweede Kamer worden gepresenteerd.

In opdracht van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft MGL Research & Consultancy dit onderzoek in samenwerking met IndigoBlue Consult en Economisch Bureau Amsterdam uitgevoerd.

1.1 Lokale context

Caribisch Nederland, bestaande uit Bonaire, Sint-Eustatius en Saba, heeft een unieke sociaaleconomische context die sterk verschilt van het Europese deel van Nederland. Omdat de economieën van de eilanden relatief klein en geïsoleerd zijn en afhankelijk zijn van importgoederen, zijn de kosten van levensonderhoud hoger. Deze omstandigheden vragen om maatwerk binnen het sociale zekerheidsbeleid, waaronder de kinderbijslagvoorziening.

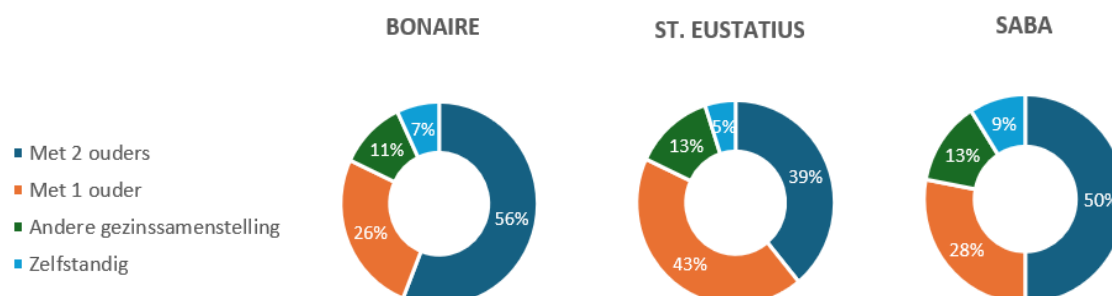
Daarnaast zijn er specifieke culturele factoren die de implementatie en het gebruik van sociale voorzieningen beïnvloeden. In Caribisch Nederland speelt een grote diversiteit in gezinssamenstellingen en gemeenschapszin een belangrijke rol in de ondersteuning van kinderen, maar de economische ongelijkheid blijft een grote uitdaging vormen. Ontwikkelingen zoals demografische veranderingen, de groei van de toeristische sector en fluctuaties in de kosten van levensonderhoud beïnvloeden de effectiviteit van sociale beleidsmaatregelen zoals de kinderbijslag. Wat betreft de demografische veranderingen gaat het onder andere om een aanhoudende bevolkingsgroei, mede veroorzaakt door migratie vanuit Europees Nederland en omliggende Caribische landen¹. Ook vergrijsd de bevolking geleidelijk, terwijl er tegelijkertijd relatief veel jonge

---

¹ Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) Caribisch Nederland. (2023). Bevolking Caribisch Nederland; kerncijfers. Geraadpleegd van: <https://www.cbs.nl>

gezinnen naar het eiland trekken voor werk in de toeristische sector. Deze ontwikkelingen hebben directe gevolgen voor de vraag naar en de toereikendheid van sociale voorzieningen zoals de kinderbijslag.

Figuur 1: Overzicht gezinssituatie kinderen en jongeren 0 -24 jaar op de BES-eilanden² per 1 januari 2020

De hoge kosten van levensonderhoud en structureel aanwezige armoedeproblematiek in Bonaire, Sint-Eustatius en Saba heeft directe impact op gezinnen met kinderen. Uit het rapport van Warnaar et al. (2023)³ blijkt dat veel huishoudens op de eilanden moeite hebben om rond te komen, zelfs met het recent verhoogde wettelijk minimumloon, en verlichting die de introductie van kinderbijslag met zich mee heeft gebracht. In dit onderzoek wordt geconcludeerd dat de kinderbijslag niet voldoende is om het financiële gat te dichten voor veel gezinnen, vooral grotere huishoudens. De combinatie van stijgende kosten van basisbehoeften zoals voedsel, woonlasten en energie draagt bij aan de financiële kwetsbaarheid van deze gezinnen.

Alleenstaande ouders met meerdere kinderen, zoals beschreven in het onderzoek van Veerman et al. (2023)⁴, staan er vaak alleen voor. Ze hebben te maken met hoge kosten en beperkte ondersteuning, wat niet alleen leidt tot financiële spanningen, maar ook gevolgen heeft voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen.

De kinderbijslag in Caribisch Nederland, ook wel bekend als de kinderbijslag BES, is een financiële tegemoetkoming die sinds de invoering van de *Wet kinderbijslagvoorziening BES* in 2016 wordt verstrekt aan ouders en verzorgers op Bonaire, Sint-Eustatius en Saba. Deze kinderbijslagregeling is ingevoerd met als primaire doelstelling het versterken van de financiële positie van gezinnen met kinderen en het tegengaan van kinderarmoede. De regeling voorziet in een universele, inkomensafhankelijke bijdrage voor ouders en verzorgers van kinderen tot 18 jaar die op de eilanden Bonaire, Sint-Eustatius en Saba wonen (*Wet kinderbijslagvoorziening BES*, 2016⁵). Aanleiding voor de invoering was het inzicht dat de eerdere fiscale kinderkorting slechts ten goede kwam aan huishoudens met een voldoende hoog belastbaar inkomen, waardoor gezinnen met lage inkomens, juist de groep met de grootste ondersteuningsbehoefte, werden uitgesloten. Met de kinderbijslagregeling werd daarom een eenvoudig en toegankelijk instrument geïntroduceerd, dat alle gezinnen met kinderen bereikt, ongeacht hun inkomenspositie.

² CBS Jaarrapport Landelijke Jeugdmonitor 2021, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

³ Warnaar, M., Bos, J., Horssen, C., Lamers, S., Veerman, N. en Wieman, G. (2023). *Minimumvoorbeeldbegrotingen voor Caribisch Nederland*. Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (NIBUD)

⁴ Veerman, N., Horssen, C. en Warnaar, M. (2023). *Zicht op schulden in Caribisch Nederland*. Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (NIBUD)

⁵ *Wet kinderbijslagvoorziening BES*. (2016). Wet- en regelgeving. Geraadpleegd via <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037347>

De kinderbijslag is bewust vormgegeven als een generieke voorziening, met als voordelen: lage uitvoeringslasten, voorspelbaarheid en brede maatschappelijke acceptatie. Tegelijkertijd erkent het beleid dat deze generieke benadering slechts beperkt bijdraagt aan gerichte armoedebestrijding. In dat licht zijn in de afgelopen jaren stappen gezet om de regeling beter aan te laten sluiten bij de werkelijke ondersteuningsbehoefte van gezinnen, onder andere via verhogingen van het uitkeringsbedrag en de introductie van dubbele kinderbijslag voor kinderen met intensieve zorgbehoefte.

De regeling maakt onderdeel uit van het bredere beleidsstreven naar een sociaal minimum dat recht doet aan de leefsituatie en ontwikkelingskansen van kinderen op de BES-eilanden, waarbij ook wordt verkend of aanvullende, meer inkomensgerichte instrumenten wenselijk en haalbaar zijn. Daarbij wordt onder meer gekeken naar gerichtere inkomensondersteuning voor kwetsbare groepen, de versterking van publieke voorzieningen en een betere aansluiting van het sociale vangnet op de specifieke sociaaleconomische context van Caribisch Nederland.

In Europees Nederland bestaan twee regelingen naast elkaar: een algemene en een inkomensafhankelijke. In Caribisch Nederland is de kinderbijslag niet uniform voor alle eilanden; de hoogte van de uitkering wordt jaarlijks per eiland vastgesteld. In 2018 bedroeg de kinderbijslag 40 dollar op Bonaire en 42 dollar op Sint-Eustatius en Saba. Zes jaar later is dit bedrag met ruim 400 procent gestegen, tot tussen de 216 en 225 dollar per maand per kind (Rijksoverheid, 2024⁶). Deze aanzienlijke verhoging weerspiegelt het streven om, mede via verhogingen van het minimumloon en sociale uitkeringen, de armoede op de eilanden structureel terug te dringen. De hoogte van de kinderbijslag is voor elk kind in het huishouden gelijk en niet afhankelijk van leeftijd.

1.2 Doelstelling

Het doel van dit onderzoek is om het gevoerde beleid te beoordelen en uitspraken te doen over de effecten ervan. Hierbij ligt de focus op de ervaringen van ouders en verzorgers, in de breedste zin van het woord. In Caribisch Nederland komt het regelmatig voor dat iemand anders dan de biologische ouders de zorg voor een kind draagt en daarvoor de kinderbijslag ontvangt.

In dit onderzoek staat de evaluatie van het gevoerde beleid centraal, waaronder de vraag in hoeverre de kinderbijslagvoorziening bijdraagt aan het beleidsdoel zoals geformuleerd in artikel van de SZW-begroting: het financieel tegemoetkomen van ouders/verzorgers in de kosten van opvoeding en verzorging van kinderen. Hieraan zijn drie maatschappelijke doelen verbonden: het verkleinen van het bestedingsverschil tussen huishoudens met en zonder kinderen, het waarborgen van ontwikkelingskansen voor kinderen, en de instandhouding van de gemeenschap via bestaanszekerheid en toekomstperspectief voor gezinnen.

De evaluatie omvat niet alleen de ervaringen van ouders en verzorgers, maar ook die van op diverse manieren betrokken organisaties. Hierbij worden 4 perspectieven belicht:

- I. *Het beleid*: wat zijn de beleidsdoelstellingen, worden deze gehaald (effectiviteit) en zijn er (onbedoelde) neveneffecten?

---

⁶ Rijksoverheid. (2024, mei 31). Extra ondersteuning voor ouders met kinderen met intensieve zorgbehoefte in Caribisch Nederland. Geraadpleegd via <https://www.rijksoverheid.nl>

- II. *De uitvoering*: hoe wordt de wet uitgevoerd, welke processen zijn ingericht, welke knelpunten worden ervaren en wat zijn de kosten?
- III. *De ouders/verzorgers*: doet de regeling wat deze moet doen volgens ouders, hoe ervaren ouders de uitvoerings(processen), wat wordt van hen verwacht (doenvermogen)?
- IV. *Maatschappelijk betrokken organisaties*: hoe beoordelen zij het beleid, de uitvoeringspraktijk en de mate waarin ouders financieel worden ondersteund?

In het kader van het beleidsperspectief is er ook kostendekkingsanalyse uitgevoerd om inzicht te verkrijgen in de mate waarin de kinderbijslagregeling daadwerkelijk bijdraagt aan het dekken van de kosten voor de opvoeding van kinderen. Deze analyse vergelijkt het bedrag aan kinderbijslag met de feitelijke uitgaven die ouders maken voor hun kinderen. Op die manier wordt beoordeeld of de regeling in voldoende mate financiële ondersteuning biedt aan gezinnen in Caribisch Nederland.

Met de uitkomsten van het evaluatieonderzoek wordt een helder inzicht gegeven in het proces, het (niet-) gebruik, de kostendekkendheid en de ervaringen van verschillende stakeholders (beleidsmakers, ouders/verzorgers en maatschappelijke instellingen) met de kinderbijslagregeling.

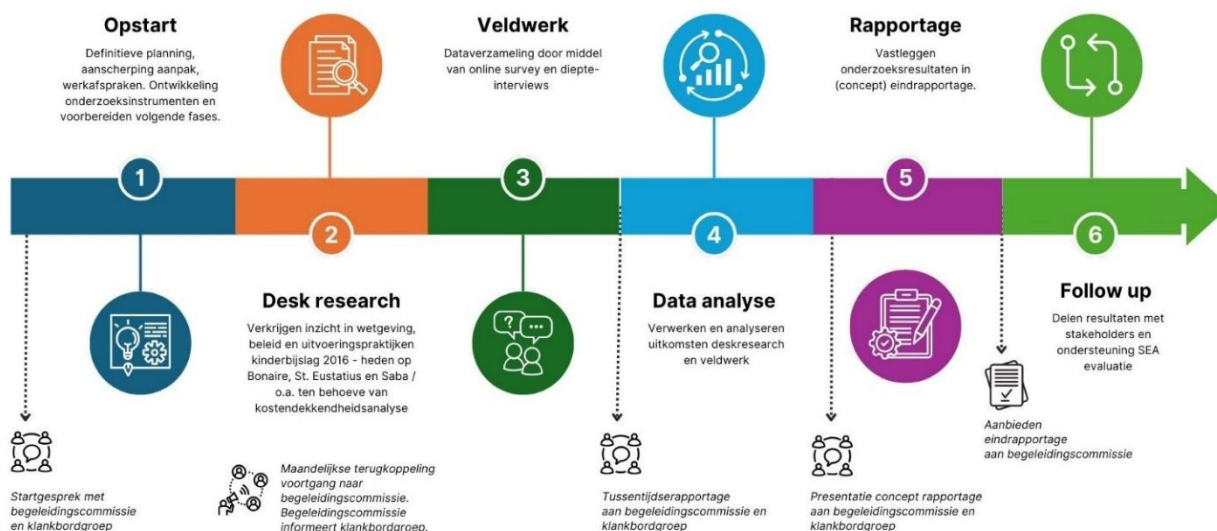
2. Methode

2.1 Onderzoeksaanpak

Voor dit evaluatieonderzoek is gekozen voor een combinatie van lerend evalueren en de klantreis als centrale onderzoeksmethoden, met bijzondere aandacht voor actieve betrokkenheid van stakeholders. Deze aanpak sluit aan op het principe van co-creatie en stelt ons in staat om samen met beleidsmakers, maatschappelijke organisaties en ouders te reflecteren op de actuele situatie ten aanzien van de kinderbijslagvoorziening in Caribisch Nederland. Het principe van lerend evalueren is niet alleen gericht op het verzamelen van data, maar ook op het gericht op gang brengen en faciliteren van een interactief leerproces om diepgaande inzichten en ervaringen van betrokkenen te verzamelen die bijdragen aan passende verbetervoorstellen.

De inzet van de klantreis als methodiek is een belangrijk onderdeel van het participatieve onderzoeks karakter. Met ouders is het proces van aanvraag tot ontvangst van kinderbijslag stap voor stap doorlopen om hun beleving en praktische ervaringen naar boven te halen en knelpunten en verbeterpunten op detailniveau te kunnen identificeren. De ervaring van ouders is de belangrijkste informatiebron voor dit onderzoek, naast de ervaring van beleidsmakers, uitvoerders en maatschappelijke organisaties.

Figuur 2: Fasering onderzoek

Voor de uitvoering van het onderzoek is een mixed-methods benadering gehanteerd, waarin zowel kwantitatieve als kwalitatieve onderzoekstechnieken zijn gecombineerd. Zo is het mogelijk om onderzoeksvragen vanuit meerdere invalshoeken te benaderen en daar waar nodig verder uit te diepen. De dataverzameling heeft plaatsgevonden in drie fasen:

1. **Deskresearch:** analyse van beleidsdocumenten en beschikbare data over de kinderbijslagregeling, kinderbijslaggebruik en huishoudsamenstelling om inzicht te krijgen in de context en data te verzamelen voor de kostendekkendheidsanalyse.

2. **Kwantitatief onderzoek:** een online survey onder ouders/verzorgers op de drie eilanden om inzicht te krijgen in het gebruik, de tevredenheid en de belemmeringen die ervaren worden in het hele proces om kinderbijslag aan te vragen en te ontvangen.
3. **Kwalitatief onderzoek:** diepte-interviews met ouders, beleidsmakers, maatschappelijke organisaties op alle eilanden om de surveyresultaten verder uit te diepen en de verschillende perspectieven in kaart te brengen.

Het onderzoek is uitgevoerd in de periode december 2024 tot en met april 2025.

2.2 Drie onderzoeksperspectieven

Zoal eerder aangegeven worden in het onderzoek vier perspectieven onderscheiden: beleidsperspectief, uitvoeringsperspectief, ouderperspectief en maatschappelijk perspectief. De toegepaste onderzoeksmethodiek is afgestemd op deze verschillende perspectieven. In tabel 1 wordt een overzicht van de onderzoeksmethodieken per perspectief gepresenteerd.

Tabel 1: Overzicht onderzoeksmethodiek naar perspectief

PERSPECTIEF	ONDERZOEKSMETHODIEK
Beleids-perspectief	Diepte-interviews (online): Beleidsmedewerkers van Ministerie SZW, RCN-unit SZW en de Openbare Lichamen (OLB / OLE / OLS) zijn geïnterviewd om inzicht te krijgen in de beleidsdoelen ten aanzien van de kinderbijslagregeling gericht op het beter begrijpen van beleidskeuzes, organisatie, kosten, communicatie en inzicht te krijgen in mogelijke knelpunten en eventuele externe invloeden. <i>Totaal aantal interviews: 5</i>
Uitvoerings-perspectief	Diepte-interviews (online): Met uitvoerders van RCN-unit SZW is het uitvoeringsproces per eiland in kaart gebracht en geïnventariseerd welke veranderingen/ontwikkelingen zich tussen 2016 en heden hebben voorgedaan voor wat betreft de uitvoering van de kinderbijslagregeling, of er zich eventuele knelpunten hebben voorgedaan en hoe het proces door de uitvoerders wordt beleefd. <i>Totaal aantal interviews: 10</i>
Ouderperspectief	Online survey: Ouders is via een online vragenlijst (4-talig: Papiamentu / Nederlands / Engels / Spaans) gevraagd hun ervaringen te delen over aanvraagprocedure, betalingsfrequentie en gebruik van de kinderbijslag om inzicht te krijgen in perceptie en eventuele uitdagingen waarmee ze geconfronteerd worden. Voor het ontwikkelen van de vragenlijst is gebruikgemaakt van het programma LimeSurvey. De online vragenlijst is op verschillende manieren verspreid om een zo groot mogelijke groep ouders te bereiken: - Via het Facebook kanaal van RCN-unit SZW is een oproep gedaan aan ouders om de vragenlijst in te vullen - RCN-unit SZW heeft een email met een directe link naar de vragenlijst uitgestuurd naar alle emailadressen van ouders in hun bestand. - Aan alle professionals die geïnterviewd zijn is gevraagd om de link naar de vragenlijst via hun eigen netwerk te verspreiden. Om de betrouwbaarheid en zuiverheid van de respondentengroep te waarborgen zijn drie controlemechanismen ingebouwd:

PERSPECTIEF	ONDERZOEKSMETHODIEK
	- Er is een cookie-gebaseerde restrictie ingebouwd om te voorkomen dat respondenten meermaals op hetzelfde apparaat de vragenlijst in kunnen vullen. - Er is een controle uitgevoerd op IP-adressen. - Er is een controle uitgevoerd op ingevoerde persoonsgegevens gekoppeld aan de incentive, <i>Totaal 1073 ingevulde vragenlijsten (Bonaire 907, Sint-Eustatius 97 en Saba 70)</i> Diepte-interviews: In de survey is een oproep gedaan aan ouders om zich aan te melden voor een diepte-interview om zo met een selecte groep ouders verder in gesprek te kunnen gaan over hun ervaring met en gebruik van kinderbijslag. Als tegenprestatie voor het interview hebben deze respondenten een supermarktbon van U\$30 ontvangen. De interviews zijn afgenomen in de voorkeurstaal van de respondent: Papiamentu, Nederlands, Engels of Spaans. <i>Totaal 43 diepte-interviews (Bonaire 20, Sint-Eustatius 12 en Saba 11)</i>
Maatschappelijk Perspectief	Diepte-interviews (online): In overleg met de opdrachtgever zijn vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties benaderd die direct of indirect betrokken zijn bij of een specifieke ervaring of opinie hebben over armoedebelid en/of de kinderbijslagregeling. Er zijn 13 maatschappelijke organisaties benaderd, met 10 organisaties is contact geweest. <i>Totaal aantal interviews: 10</i>

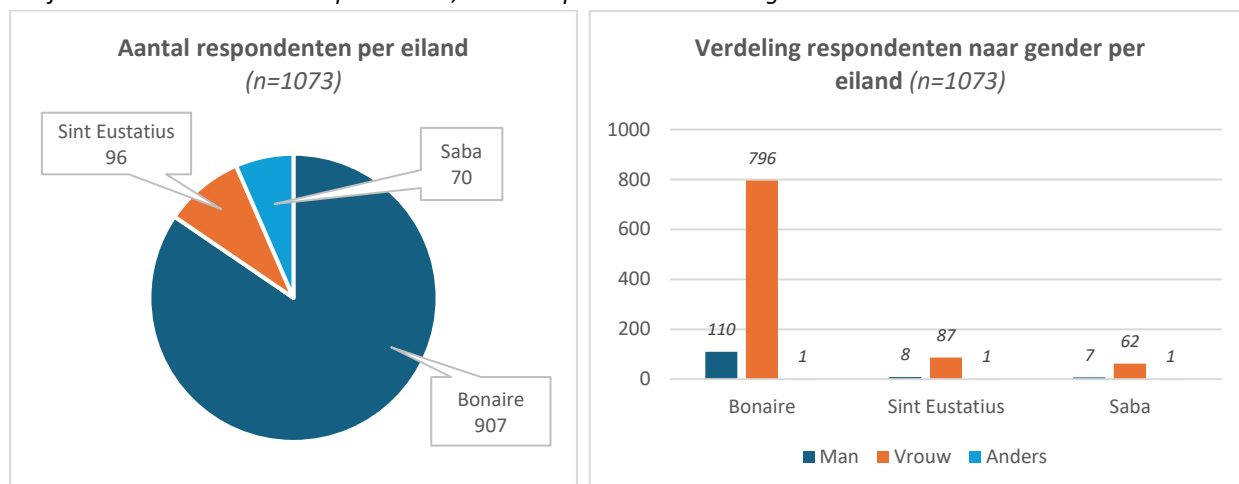
In bijlage 1 is de surveyvragenlijst terug te vinden, in bijlage 2 de bij de interviews gebruikte topic lijsten.

2.3 Representativiteit

De aan gebruikers van de kinderbijslagregeling voorgelegde vragenlijst is in totaal 1.322 keer geopend en heeft 1.073 bruikbare vragenlijsten opgeleverd. De meeste respondenten zijn afkomstig van Bonaire (907), gevolgd door Sint-Eustatius (97) en Saba (70). Op alle drie de eilanden is de vragenlijst voornamelijk door vrouwen ingevuld: Bonaire 88%, Sint-Eustatius 90% en Saba 89%.

Qua aantallen is voor Bonaire sprake van een representatieve onderzoeksgroep, gezien het hoge aantal respondenten en de evenwichtige spreiding in achtergrondkenmerken zoals gezinsstructuur en inkomensverdeling. Voor de kleine eilanden Sint-Eustatius en Saba is representativiteit moeilijk haalbaar, omdat daarvoor een zeer groot deel van de bevolking aan het onderzoek mee zou moeten doen. Echter de bereikte respondenten op Sint-Eustatius en Saba laten ook een evenwichtige verdeling zien voor wat betreft gezinssituatie en inkomen. Ondanks de kleine steekproefgrootte is er voldoende variatie in de achtergrond van de respondenten om een goede indicatie voor de situatie op het hele eiland te krijgen.

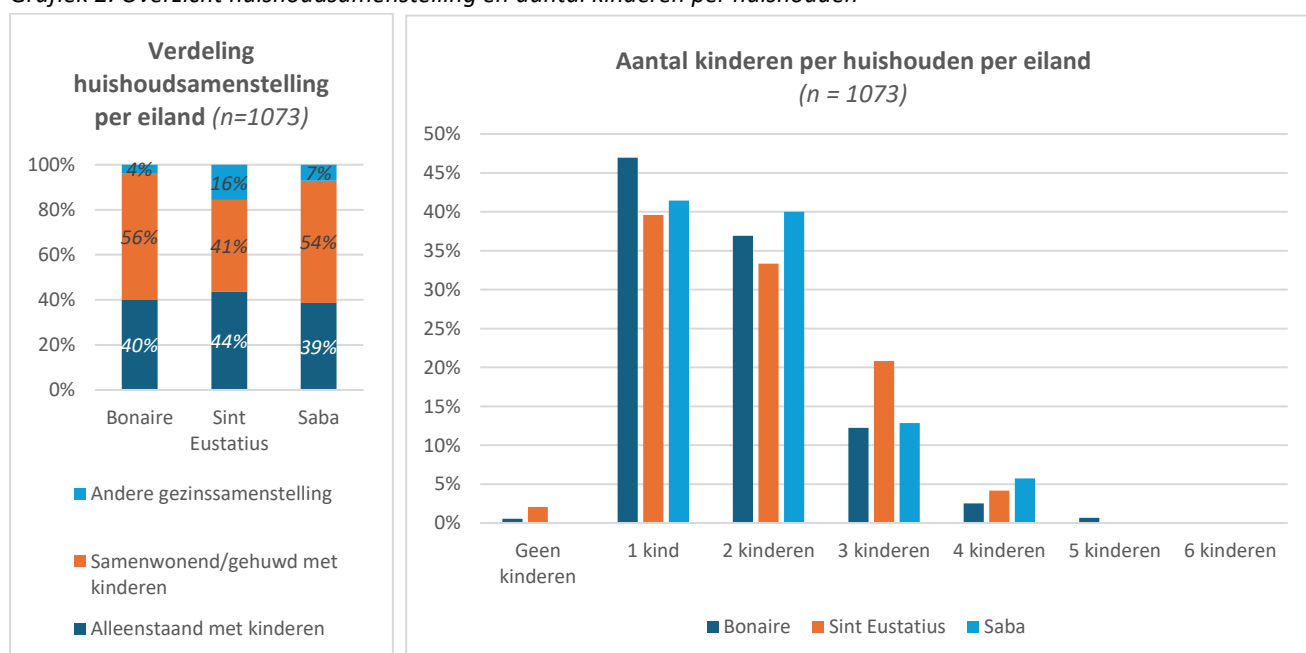
Grafiek 1: Overzicht aantal respondenten, verdeeld per eiland en naar gender

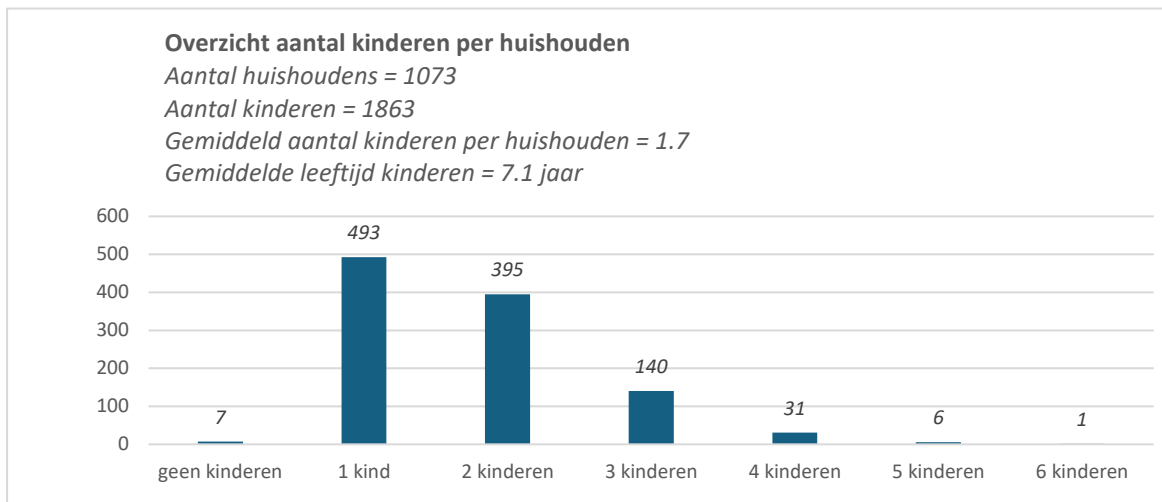

Ruim de helft (56%) van de respondenten op Bonaire woont samen of is gehuwd met kinderen, gevolgd door een grote groep alleenstaande ouders met kinderen (40%). Op Sint-Eustatius zijn alleenstaande ouders met kinderen de grootste groep (44%), gevolgd door de groep gehuwd/samenwonend met kinderen (41%). Vergeleken met de andere eilanden heeft Sint-Eustatius een relatief groot aantal respondenten van wie de gezinssamenstelling anders is dan alleenstaand of gehuwd/samenwonend met kinderen (16%). Op Saba is de groep samenwonend/gehuwd met kinderen het grootst (54%), gevolgd door de groep alleenstaanden met kinderen (39%).

In totaal hebben alle respondenten 1863 kinderen met een gemiddelde leeftijd van 7,1 jaar. Gemiddeld zijn er bij de respondenten 1,7 kinderen per huishouden. Er is een kleine afwijking per eiland, in Sint-Eustatius is het gemiddelde aantal kinderen per huishouden 1,9 kinderen, in Bonaire 1,7 en in Saba 1,8.

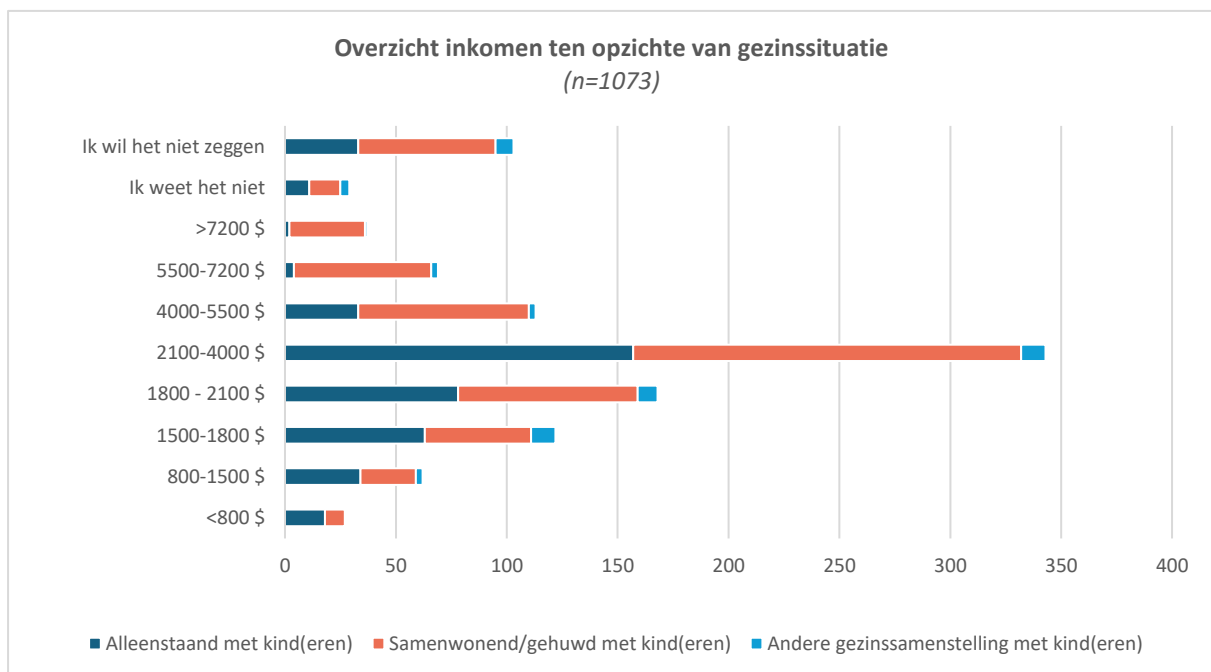
Grafiek 2: Overzicht huishoudsamenstelling en aantal kinderen per huishouden

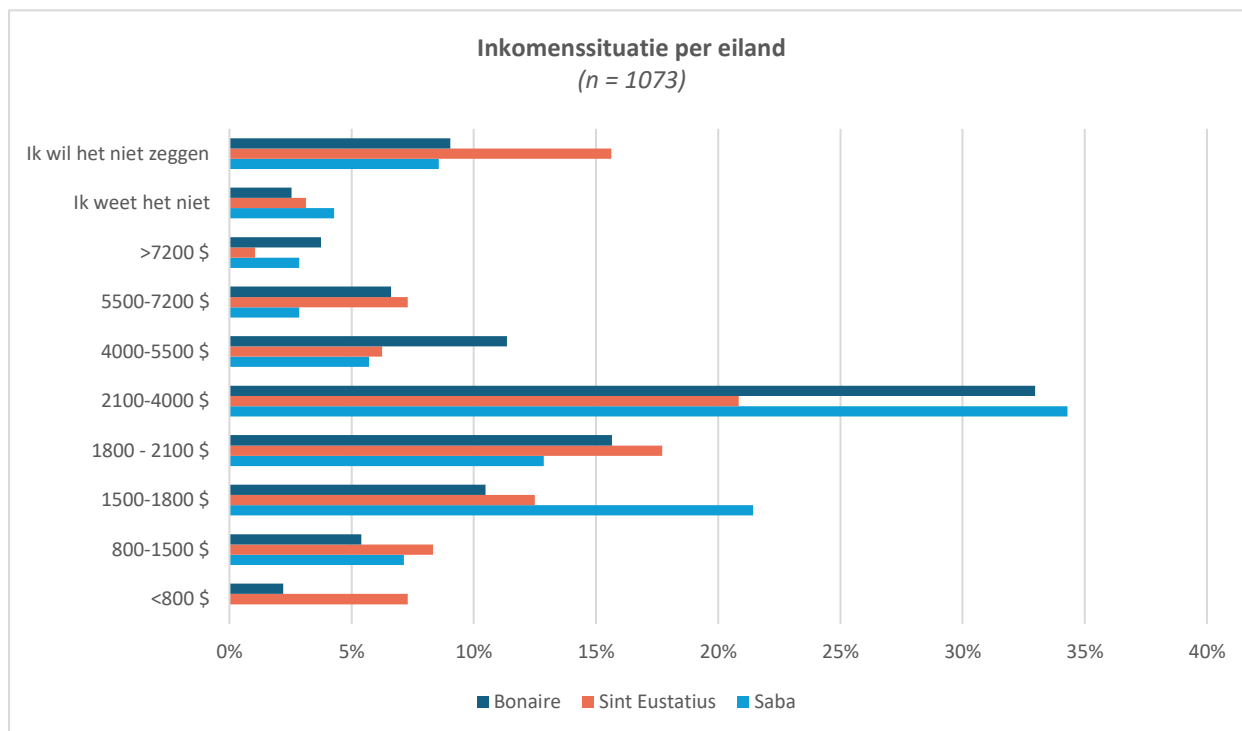

De inkomensverdeling onder de respondenten laat zien dat een meerderheid (58%) van de respondentenhuishoudens een middeninkomen heeft, met een duidelijke piek in de inkomenscategorie \$2100–\$4000 per maand (32%). Deze inkomensgroep komt vooral voor bij samenwonende of gehuwde ouders, maar ook een aanzienlijk aantal alleenstaande ouders valt binnen deze categorie. Alleenstaande ouders zijn daarnaast vaker vertegenwoordigd in de lagere inkomenscategorieën (minder dan \$1500 per maand), net als gezinnen met een andere samenstelling, wat kan wijzen op financiële kwetsbaarheid binnen deze groepen. Ruim 1/3 (35%) van alle huishoudens heeft een inkomen onder de \$2100 per maand. Hogere inkomens (boven \$5500 per maand) komen minder vaak voor (10%) en zijn vooral te vinden bij samenwonende of gehuwde ouders. Deze spreiding in inkomens levert waardevolle inzichten op voor het ontwikkelen van beleid rondom kinderbijslag en inkomensondersteuning. Bijna 10% van alle respondenten wil liever geen inzicht geven in het huishoudinkomen.

Grafiek 3: Overzicht inkomenssituatie naar gezinssituatie

Grafiek 4: Verschillen inkomenssituatie per eiland

Grafiek 4 laat zien dat er onder de respondenten wel opvallende verschillen zijn per eiland. Het aantal huishoudens met een inkomen onder de \$2100 is op Sint-Eustatius en Saba een stuk hoger dan op Bonaire. Ook het percentage huishoudens met een hoog inkomen (>\$5500) is op Bonaire hoger dan op Sint-Eustatius en Saba. Verder valt op dat op Sint-Eustatius mensen minder snel bereid zijn om hun inkomen kenbaar te maken, op dat eiland heeft 16% van de respondenten aangegeven niet te willen zeggen hoe hoog hun inkomen is, op Bonaire (9%) en Saba (9%) is dit percentage lager. Dat is opvallend, aangezien de huishoudinkomens op Saba en Sint Eustatius volgens het CBS hoger zijn dan op Bonaire.⁷

Naast de representativiteit van de survey is ook in de andere onderdelen van het onderzoek nadrukkelijk gestreefd naar een zo evenwichtig en compleet mogelijke vertegenwoordiging vanuit de drie eilanden, vanuit de verschillende perspectieven. Bij de selectie van gesprekspartners voor de diepte-interviews is bewust gekozen voor een spreiding over Bonaire, Sint-Eustatius en Saba. Hierbij is gelet op variatie in gezinssamenstelling, achtergrondkenmerken en taalvoorkeur van ouders, zie bijlage 4.

Daarnaast zijn op elk eiland vertegenwoordigers van relevante maatschappelijke organisaties, beleidsmakers en uitvoerders geïnterviewd. Binnen elk perspectief is gezocht naar een zo breed mogelijke afspiegeling van actoren die direct of indirect betrokken zijn bij de uitvoering, beoordeling of beleving van de kinderbijslagregeling. Deze aanpak draagt bij aan het verkrijgen van een integraal en betrouwbaar beeld van hoe de regeling in de praktijk functioneert en wordt ervaren. In bijlage 3 is een overzicht opgenomen van alle betrokken organisaties en gesprekspartners.

⁷ Bron: <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/83364NED/table>

2.4 Analyse kostendekkenheid

Door de opdrachtgever is gevraagd om, aanvullend op de ervaringen van ouders en professionals met de beleidsmatige toepassing, de uitvoering en het gebruik van de kinderbijslagregeling, ook naar de kostendekkenheid van kinderbijslag te kijken. Kostendekkenheid verwijst naar de mate waarin de kinderbijslag (en andere inkomensbijdragen van de overheid die verbonden zijn aan het hebben van kinderen) de daadwerkelijke kosten van het opvoeden van kinderen dekken. Om daar een uitspraak over te kunnen doen is het noodzakelijk inzicht te krijgen in de kosten van kinderen, en ook de bedragen die ouders (kunnen) ontvangen vanuit kinderbijslag en andere regelingen.

In Caribisch Nederland zijn de opslag binnen de onderstand en de kinderbijslag de enige regelingen die voorzien in een vergoeding in de kosten van kinderen. De kinderbijslag is onafhankelijk van het inkomen. Boven het onderstandsniveau is de hoogte van de bijdragen die ouders ontvangen niet afhankelijk van de hoogte van het inkomen. Daarom is er in dit onderzoek voor gekozen om bij de berekening van de kostendekkenheid rekening te houden met slechts twee inkomensgroepen: ouders met een inkomen op of onder onderstandsniveau en ouders met een inkomen boven onderstandsniveau.

Om te kunnen bepalen hoe hoog de kosten voor kinderen zijn in Caribisch Nederland is gebruik gemaakt van de Nibud-voorbeeldbegrotingen. In 2023 is door het Nibud voor het eerst een (minimum)voorbeeldbegroting vastgesteld voor de drie eilanden in Caribisch Nederland. Voor Bonaire gebeurde dat al eerder, voor dit eiland heeft het Nibud in 2013 de eerste voorbeeldbegroting samengesteld. In de voorbeeldbegrotingen zijn de minimale kosten opgenomen die volgens het Nibud vereist zijn om aan het maatschappelijk leven op de eilanden te kunnen deelnemen. Het Nibud heeft deze voorbeeldbegrotingen vastgesteld aan de hand van dataverzameling, inzichten van experts en gesprekken met huishoudens. Omdat voor Caribisch Nederland minder data voorhanden zijn dan voor Europees Nederland, is voor Caribisch Nederland in hogere mate teruggegrepen op gesprekken met experts en huishoudens⁸.

De Nibud voorbeeldbegrotingen kenmerken zich door een aantal keuzes:

- **Vier relevante gezinssamenstellingen:** In de Nibud-voorbeeldbegrotingen zijn verschillende gezinssamenstellingen opgenomen. Vier van deze gezinssamenstellingen zijn gezinnen met kinderen: (1) een alleenstaande vrouw met één kind; (2) een alleenstaande vrouw met twee kinderen; (3) een paar met één kind; en (4) een paar met twee kinderen.
- **Kinderen 8 of 13 jaar:** Wanneer een huishouden één kind heeft, gaat het Nibud er in de voorbeeldbegroting vanuit dat dit kind 8 jaar is. Wanneer een huishouden twee kinderen heeft, gaat het Nibud er in de voorbeeldbegroting vanuit dat deze kinderen 8 en 13 jaar oud zijn. Kinderen van verschillende leeftijden brengen andere kosten met zich mee.
- **Leeftijdsverschil belangrijker dan schaalvoordelen:** Vooral het leeftijdsverschil zorgt ervoor dat de kosten van het 13-jarige tweede kind anders zijn dan die van het 8-jarige eerste kind. De Nibud-voorbeeldbegrotingen maken niet duidelijk of de kosten voor een tweede of derde kind verschillen door schaalvoordelen of door leeftijdsgebonden uitgaven. In een mondelinge

---

⁸ Nibud, *Minimum voorbeeldbegrotingen voor Caribisch Nederland, P.6 (2023)*

toelichting gaven onderzoekers van het Nibud echter aan dat schaalvoordelen een kleine rol speelden.

- **Kosten van kinderopvang spelen beperkte rol in voorbeeldbegroting:** Het rapport van het Nibud met de voorbeeldbegrotingen gaat niet expliciet in op de kosten van kinderopvang. Het Nibud heeft ten behoeve van het onderhavige onderzoek aangegeven dat de kosten van kinderopvang wel, maar slechts beperkt in de voorbeeldbegrotingen zitten omdat er wordt uitgegaan van kinderen van acht jaar. Kinderen van deze leeftijd gaan niet naar de dagopvang, maar kunnen wel naar de buitenschoolse opvang (BSO). Kosten voor de BSO zijn door het Nibud niet volledig meegenomen in de voorbeeldbegrotingen omdat de BSO niet altijd een noodzakelijke uitgave is en de voorbeeldbegroting enkel naar minimaal noodzakelijke uitgaven kijkt.
- **Geslacht kinderen:** De kosten van jongens en meisjes zijn niet hetzelfde. In de voorbeeldbegrotingen is rekening gehouden met een gemiddelde hiervan.
- **Type huisvesting:** In de voorbeeldbegrotingen van het Nibud is rekening gehouden met verschillende typen huisvesting. Op Bonaire wordt uitgegaan van drie scenario's: sociale huur, particuliere huur met verhuursubsidie en particuliere huur zonder verhuursubsidie. Op Sint-Eustatius en Saba is uitgegaan van een scenario met sociale huur, een lage-kostenscenario voor particuliere huur en een hoge-kostenscenario voor particuliere huur. Op Sint-Eustatius en Saba bestaat er nog geen verhuursubsidie voor de particuliere huursector; op Bonaire wordt hiermee een pilot uitgevoerd.

Om de kosten van verschillende aantallen kinderen te bepalen, zijn de marginale kosten van kinderen vastgesteld. Dit is gedaan door de voorbeeldbegroting van een alleenstaande vrouw zonder kinderen te vergelijken met de kosten van een alleenstaande vrouw met één kind. Om de marginale kosten van het tweede kind te bepalen, is de voorbeeldbegroting van een alleenstaande vrouw met twee kinderen vergeleken met de begroting van een alleenstaande met één kind. Eenzelfde methode is toegepast om de kosten van kinderen in tweeloudergezinnen te berekenen.

Naast de aannames die zijn gemaakt bij het opstellen van de voorbeeldbegroting door het Nibud, is het bij de berekening van de kostendekkendheid noodzakelijk geweest enkele aanvullende aannames te maken:

- **Schaalvoordelen en leeftijdseffecten:** Om een inschatting te kunnen maken van de schaalvoordelen en het effect van leeftijd op de kosten, is de volgende aanname gedaan: wanneer een bepaalde uitgavenpost bij het tweede (oudere) kind hoger is dan bij het eerste kind, dan is verondersteld dat dit komt door de hogere leeftijd van het tweede kind. Als een uitgavenpost lager is voor het tweede (oudere) kind, dan is verondersteld dat dit komt door schaalvoordelen.
- **Kosten van andere gezinssamenstellingen:** Het Nibud heeft voorbeeldbegrotingen met kinderen van 8 en 13 jaar. Bij het berekenen van andere gezinssamenstellingen is aangenomen dat de kosten van het kind van 8 jaar representatief zijn voor de kosten van een kind van onder de 12 jaar. Bij het berekenen van de kosten van een kind vanaf 12 jaar, zijn de kosten van een kind van onder de 12 vermeerderd met de additionele kosten van een kind van boven de 12 (het leeftijdseffect; het NIBUD gaat in de berekeningen ervan uit dat als een kind naar het voortgezet onderwijs gaat de kosten hoger worden).

- **Woonlasten:** Huisvesting is een belangrijke kostenpost voor gezinnen. Bij de berekening van de kostendeckendheid wordt voor Bonaire ervan uitgegaan dat gezinnen op de particuliere markt huren en geen verhuursubsidie ontvangen. Op Sint-Eustatius en Saba wordt uitgegaan van het lage-kostenscenario met particuliere huur.⁹ Op Sint-Eustatius maakt het in de voorbeeldbegroting van het Nibud qua woonlasten geen verschil of een gezin één of twee kinderen heeft, omdat er op het eiland weinig tot geen appartementen met twee slaapkamers beschikbaar zouden zijn. Om die reden moeten gezinnen met zowel één als twee kinderen een huis met meerdere slaapkamers huren.
- **Indexering van begrotingen voor andere jaren:** Voor Sint-Eustatius en Saba is door het Nibud alleen in 2023 een voorbeeldbegroting opgesteld. Voor Bonaire is in 2013 en 2023 een voorbeeldbegroting opgesteld. Om de kostendeckendheid van de kindregelingen voor 2013, 2018 en 2024 te kunnen bepalen zijn eerst voorbeeldbegrotingen voor deze jaren bepaald. Deze zijn berekend aan de hand van de voorbeeldbegrotingen van 2023 en de (algemene) inflatiecijfers van 2013 tot 2024.

2.5 Draagvlak

Om het draagvlak voor het onderzoek en de resultaten te waarborgen, is tijdens het onderzoek samengewerkt en afgestemd met een klankbordgroep en een begeleidingsgroep met vertegenwoordigers van de opdrachtgever én professionals werkzaam op alle drie de eilanden. De klankbordgroep bestond uit vertegenwoordigers van lokale maatschappelijke organisaties en belanghebbenden die input hebben geleverd op de onderzoeksmethode en interpretatie van de resultaten. De begeleidingsgroep bestond uit vertegenwoordigers van beleidsafdelingen en uitvoerende instanties die zijn betrokken bij de opzet en uitvoering van de kinderbijslag en periodiek zijn geïnformeerd over de voortgang van het onderzoek. Deze gestructureerde en inclusieve aanpak heeft er niet alleen voor gezorgd dat er een concreet monitoringsinstrument voor de voortgang van het onderzoek is ingebouwd, maar heeft er ook toe bijgedragen dat het eindresultaat breed gedragen is en als bruikbaar wordt ervaren.

---

⁹ In de Nibud-voorbeeldbegrotingen is dit scenario 2 op Bonaire, en scenario 2a voor Sint-Eustatius en Saba.

3. Beleid kinderbijslag BES

3.1 Van fiscale kinderkorting naar kinderbijslag BES

De kinderbijslagvoorziening in Caribisch Nederland bestaat sinds 2016 en is een relatief jonge regeling binnen het sociaal beleid op de eilanden Bonaire, Sint-Eustatius en Saba. De invoering van de kinderbijslag was een direct antwoord op de constatering dat het voorgaande systeem, de fiscale kinderkorting, onvoldoende recht deed aan de sociaaleconomische realiteit van de eilanden. De kinderkorting kwam enkel ten goede aan ouders met voldoende belastbaar inkomen. Daarmee werd juist de groep met de grootste behoefte aan ondersteuning, namelijk gezinnen met lage of geen inkomen, uitgesloten van structurele overheidssteun voor de kosten van kinderen.

Met de introductie van de Wet Kinderbijslagvoorziening BES in 2016 werd deze ongelijkheid rechtgezet. Het nieuwe systeem voorziet in een universele inkomensafhankelijke bijdrage per kind, die verstrekt wordt aan alle ouders of verzorgers van kinderen tot 18 jaar die legaal op een van de BES-eilanden wonen. De kinderbijslag is daarmee eenvoudiger, toegankelijker en minder afhankelijk van het belastingstelsel dan de eerdere regeling. Deze ontwerpkeuzes werden ingegeven door de wens om armoede onder kinderen gericht te bestrijden en om ongelijkheid in sociale voorzieningen met Europees Nederland te verkleinen.

Sinds de invoering is de hoogte van de kinderbijslag fors toegenomen (zie tabel 2), sterker dan het algemene prijsniveau. Waar ouders in 2018 nog rond de 40 dollar per kind per maand ontvingen, ligt dat bedrag anno 2024 tussen de 216 en 225 dollar per maand per kind, afhankelijk van het eiland. Deze verhoging weerspiegelt het beleidsvoornemen van de Nederlandse rijksoverheid om structurele stappen te zetten richting een sociaal minimum dat aansluit bij de werkelijke kosten van levensonderhoud op de eilanden.

Naast de standaard kinderbijslag is er voor ouders die leven van een onderstandsuitkering een aanvullende kindertoeslag binnen die uitkering (zie tabel 3). Ook deze toeslag is de afgelopen jaren stapsgewijs verhoogd. Hoewel de kinderbijslag nog steeds inkomensafhankelijk is hebben ouders in de onderstand door de toeslag een significant hogere ondersteuning dan ouders met een regulier inkomen (zie tabel 4). Hierbij dient te worden

ONDERZOEKSVRAGEN BELEIDSPERSPECTIEF

Hoe ziet het beleid inzake kinderbijslag eruit en hoe heeft het zich ontwikkeld?

- *Wat waren de belangrijkste trends/ontwikkelingen?*
- *Welke beleidswijzigingen zijn er geweest?*
- *Wordt de beleidsdoelstelling bereikt?*
- *In welke mate biedt de regeling een tegemoetkoming in kosten van kinderen?*
- *Is er sprake van niet-gebruik?*
- *Vindt er misbruik en oneigenlijk gebruik plaats?*
- *Zijn er invloeden en ontwikkelingen die het beleid beïnvloed hebben?*
- *Welke groepen ouders/verzorgers en/of kinderen worden bereikt?*
- *Hoe wordt door beleidsmakers aangekeken tegen niet-gebruik?*
- *In hoeverre is er bij de ontwikkeling van beleid rekening gehouden met speciale groepen?*
- *Welke andere maatregelen die zijn genomen zijn van invloed op de effectiviteit?*

vermeld dat de totale onderstandsuitkering inclusief toeslagen niet hoger kan zijn dan het minimumloon. Wanneer, in combinatie met andere toeslagen binnen de onderstand, de uitkering het minimumloon overstijgt, kunnen niet alle toeslagen worden verzilverd.

Tabel 2: Vergelijking maandelijkse kinderbijslag ten opzichte van algemeen prijsniveau¹⁰

Eiland	2018	2023	2024
Bonaire	\$ 40	\$ 131	\$ 225
Verhoging kinderbijslag t.o.v. 2018	-	227,5%	462,5%
Algemene prijsstijging t.o.v. 2018	-	14,4%	17,4%
Sint-Eustatius	\$ 42	\$ 128	\$ 216
Verhoging kinderbijslag t.o.v. 2018	-	204,8%	414,3%
Algemene prijsstijging t.o.v. 2018	-	9,4%	11,8%
Saba	\$ 42	\$ 129	\$ 225
Verhoging kinderbijslag t.o.v. 2018	-	207,1%	435,7%
Algemene prijsstijging t.o.v. 2018	-	14,6%	17,0%

Tabel 3: Overzicht extra toelage voor ouders met kinderen in de onderstand¹¹

Eiland		2013	2018	2023	2024
Bonaire					
Eerste kind		\$ 54,17	\$ 58,50	\$ 88,83	\$ 114,83
Vanaf tweede kind		\$ 28,17	\$ 30,33	\$ 45,50	\$ 60,67
Sint-Eustatius					
Eerste kind		\$ 58,50	\$ 73,67	\$ 104,00	\$ 125,67
Vanaf tweede kind		\$ 30,33	\$ 39,00	\$ 54,17	\$ 65,00
Saba					
Eerste kind		\$ 56,33	\$ 69,33	\$ 104,00	\$ 125,67
Vanaf tweede kind		\$ 28,17	\$ 36,83	\$ 54,17	\$ 65,00

Tabel 4: Overzicht hoogte huidige toeslagen voor ouders met en zonder onderstand¹²

Binnen de onderstand (eerste kind)	2013	2018	2023	2024
Bonaire	\$ 54,17	\$ 98,50	\$ 219,83	\$ 339,83
Sint-Eustatius	\$ 58,50	\$ 115,67	\$ 232,00	\$ 341,67
Saba	\$ 56,33	\$ 111,33	\$ 233,00	\$ 350,67
Buiten de onderstand				
Bonaire	-	\$ 40,00	\$ 131,00	\$ 225,00
Sint-Eustatius	-	\$ 42,00	\$ 128,00	\$ 216,00
Saba	-	\$ 42,00	\$ 129,00	\$ 225,00

De kindertoeslag in de onderstand is tussen 2013 en 2023 met ruim 61% gestegen op Bonaire, met ruim 77% op Sint-Eustatius en met ruim 84% op Saba. In 2024 zijn de toeslagen ten opzichte van 2013 ruim verdubbeld. De toeslag per kind is, in tegenstelling tot de kinderbijslagvoorziening, niet gelijk voor elk aantal kinderen. Vanaf het tweede kind gaat de maandelijkse toelage omlaag.

¹⁰ Economisch Bureau Amsterdam (2025), o.b.v. Wet Kinderbijslagvoorziening BES (2018, 2023 en 2024) en CBS.

¹¹ Besluit Onderstand BES (2013, 2018, 2023 en 2024), bewerking door Economisch Bureau Amsterdam (2025)

¹² Economisch Bureau Amsterdam (2025)

De kinderbijslag is inkomensafhankelijk, alle huishoudens boven het niveau van de onderstand ontvangen ongeacht hoogte van inkomen een gelijke inkomensbijdrage voor de kosten van kinderen. De totale bijdragen in de kosten van kinderen zijn tussen 2013 en 2024 aanzienlijk gestegen. Buiten de onderstand kregen ouders in 2013 geen bijdrage vanuit de overheid, in 2024 bedroeg de kinderbijslag tussen de 216 en 225 dollar per maand. Ouders in de onderstand zagen hun bijdrage aan de kosten van kinderen maandelijks met ongeveer 290 dollar stijgen naar 339 tot 350 dollar.

Een andere belangrijke beleidsontwikkeling is de recente introductie van de dubbele kinderbijslag voor kinderen met een intensieve zorgbehoefte. Deze regeling biedt een verdubbeling van de maandelijks kinderbijslag aan ouders met kinderen met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking die intensieve zorg vragen. Deze regeling is nog niet officieel ingevoerd, maar is wel als tijdelijke regeling in werking gesteld. De planning is dat de regeling per juli 2026 officieel wordt ingevoerd. Hiermee wordt aangesloten op de praktijk in Europees Nederland en wordt invulling gegeven aan het streven naar meer gelijke behandeling van gezinnen in Caribisch en Europees Nederland.

Waar ouders in Europees Nederland een tegemoetkoming ontvangen voor de kosten van de kinderopvang, is dit in Caribisch Nederland anders geregeld. De organisatie van de kinderopvang, en de regels over de financiering van de kinderopvang, lag bij de staatkundige vernieuwing van '10-10-10' nog bij de eilanden zelf. Hier is gaandeweg verandering in gekomen. Per 2026 treedt de wet Kinderopvang BES in werking, waarmee de financiering en regulering van kinderopvang op alle eilanden wordt geregeld.

- **BES(t)4Kids programma:** BES(t)4Kids is een samenwerkingsverband tussen het Rijk en de openbare lichamen met als doel de kwaliteit van de kinderopvang te verbeteren, en de lokale eilandverordeningen te harmoniseren tot de nieuwe wet Kinderopvang BES is ingevoerd.
- **Tot 2026 gelden lokale eilandverordeningen:** Totdat de nieuwe wet in 2026 in werking treedt, is op elk van de eilanden een landsverordening van kracht die de kinderopvang regelt. Op de drie eilanden is de opzet van de verordeningen vergelijkbaar. Opvangorganisaties ontvangen een directe subsidie vanuit het openbaar lichaam. Ouders wordt een ouderbijdrage in rekening gebracht.
- **Kindplaatssubsidies:** Opvangorganisaties kunnen een kindplaatssubsidie aanvragen bij het openbaar lichaam, waarmee de ouderbijdrage van ouders met een laag inkomen kan worden verlaagd, of kan worden afgeschaft.
- **Ouderbijdrage afgenomen:** Voor de start van het BES(t)4Kids-programma bedroeg de gemiddelde ouderbijdrage zo'n 250 dollar per maand voor de buitenschoolse opvang (bso).¹³ Via een tijdelijke subsidieregeling is de maandelijks ouderbijdrage voor kinderen die het maximum aantal dagdelen in de bso doorbrengen vanaf 2020 in stappen verlaagd. Eind 2020 bedroeg de ouderbijdrage voor de bso tussen de 100 en 200 dollar op Bonaire, 75 dollar op Sint Eustatius en 40 dollar op Saba. Vanaf 2023 werd de ouderbijdrage op Sint Eustatius verlaagd tot 40 dollar, en op Bonaire tot minimaal 40 en maximaal 100 dollar.¹⁴

---

¹³ Memorie van Toelichting Wet Kinderopvang BES.

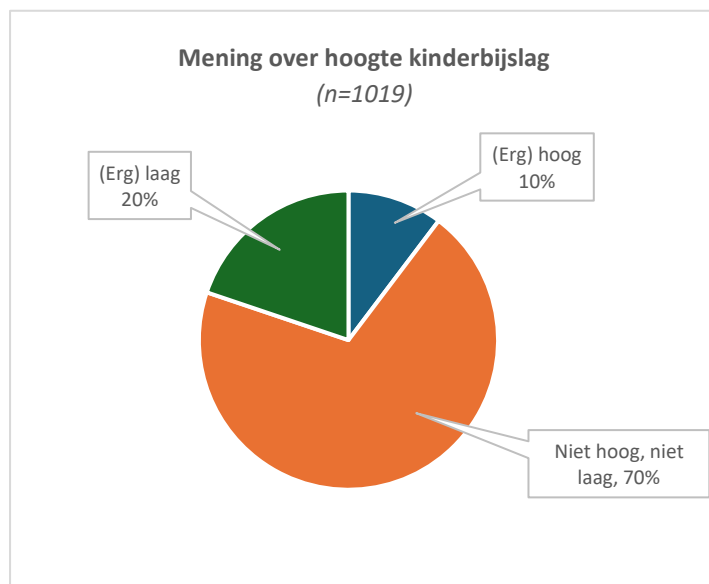
¹⁴ Bedragen afkomstig uit 'Tijdelijke Subsidieregeling Financiering Kinderopvang Caribisch Nederland' en de 'Regeling tot wijziging van de Tijdelijke subsidieregeling financiering Kinderopvang Caribisch Nederland'.

De kinderbijslagregeling BES staat symbool voor de zoektocht naar balans tussen eenvoud in uitvoering en rechtvaardigheid in ondersteuning. Ze vormt een basisvoorziening in de bestrijding van kinderarmoede op de eilanden, maar roept ook vragen op over maatwerk, doelgerichtheid en effectiviteit in relatie tot de lokale context, thema's die in de volgende paragrafen verder worden uitgediept.

3.2 Waardevolle steun maar nog geen zekerheid

Wat levert het beleid op, en wat niet? Sinds de invoering van de kinderbijslag BES ervaren ouders en verzorgers de regeling als een welkome en noodzakelijke aanvulling op hun gezinsbudget.

Grafiek 5: Mening ouders over hoogte kinderbijslag

"De bijslag heeft zeker een dempend effect op armoede, maar vangt niet de echte kosten op"

Beleidsmedewerker

"Zonder kinderbijslag zouden veel gezinnen gewoon echt vastlopen"

Beleidsmedewerker

"In Europees Nederland is het beter afgestemd op leeftijd en kosten. Hier is alles duurder geworden, boodschappen, vervoer, bijles."

Ouder op Bonaire

"Die \$320 is goed, maar ik moet toch bijleggen voor kleren, school en medische zaken"

Ouder op Saba

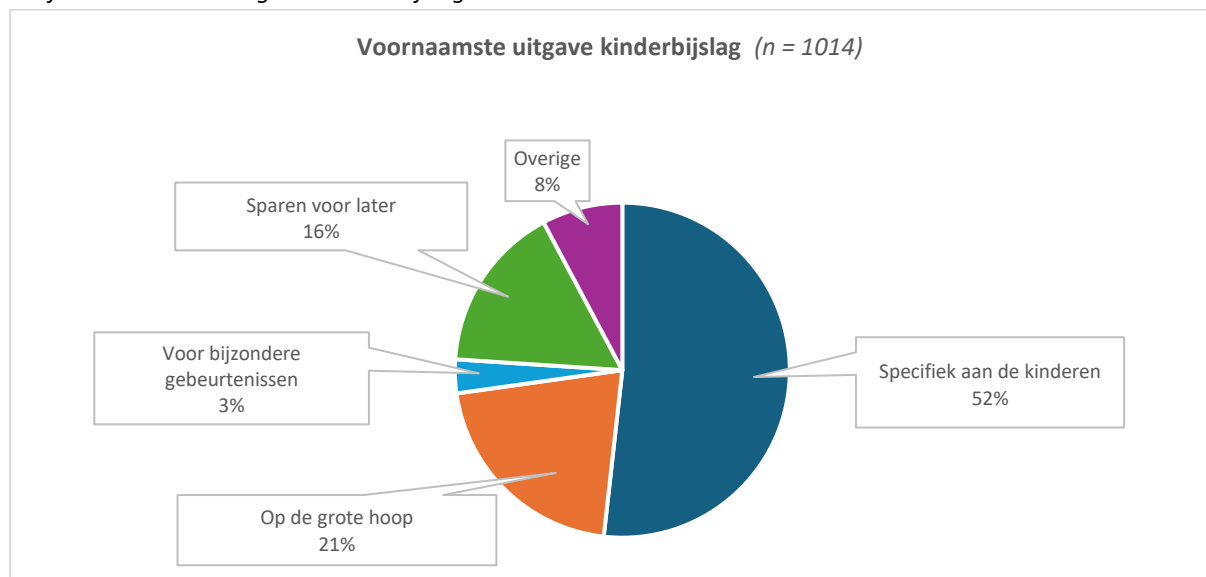
De respondenten die de kinderbijslag als hoog waarden tonen vooral dankbaarheid dat de kinderbijslag er is. Ze benadrukken dat het een duidelijke verbetering is ten opzichte van het verleden en dat het hen helpt basisuitgaven te dekken. Respondenten die de hoogte als neutraal hebben beoordeeld vinden het bedrag *"net genoeg"* of geven aan dat de waardering van de hoogte sterk afhankelijk is van persoonlijke omstandigheden. Mede om die reden pleiten meerdere respondenten voor inkomensafhankelijke kinderbijslag. Degenen die de hoogte van de kinderbijslag als laag ervaren, geven aan het bedrag als onvoldoende te ervaren vanwege de sterk stijgende kosten van levensonderhoud op de eilanden. Zij geven aan behoefte te hebben aan verhoging, aanpassing op basis van leeftijd en hoogte van het gezinsinkomen.

In de interviews noemen veel ouders de kinderbijslag essentieel om de maand door te komen. Op alle drie de eilanden is de regeling breed bekend en wordt deze gewaardeerd vanwege de eenvoud van de aanvraagprocedure, de voorspelbare maandelijkse uitkering en het feit dat het geld direct beschikbaar is voor de dagelijkse uitgaven voor kinderen. Toch blijkt de kinderbijslag zelden

toereikend om de daadwerkelijke kosten van opvoeding te dekken. Met name ouders met meerdere kinderen geven aan dat ze structureel moeten bijleggen. In het bijzonder op Saba en Sint-Eustatius speelt de hoge prijs van geïmporteerde goederen een rol, waardoor de koopkracht van de kinderbijslag lager ligt dan op Bonaire. Ouders hebben het gevoel dat prijsstijgingen sneller gaan dan de aanpassingen van de kinderbijslagbedragen, uit tabel 2 blijkt dat dit feitelijk niet zo is.

Uit de survey (zie grafiek 6) en interviews komt naar voren dat ouders het bedrag vooral inzetten voor kosten specifiek gerelateerd aan kinderen zoals voeding, schoolkosten, kleding en andere basisbehoeften.

Grafiek 6: Overzicht uitgaven kinderbijslag

Wat opvalt is dat 16% van de respondenten de kinderbijslag spaart voor later, veelal met het oog op school of studie vanaf het 18^e levensjaar. Er is nauwelijks verschil tussen de eilanden, op alle eilanden is de groep die voornamelijk de kinderbijslag gebruikt om te sparen voor een rijbewijs of studie voor de kinderen ongeveer 15-16%. Wel is er duidelijk een relatie tussen inkomensniveaus en sparen voor later.

De beleidsdoelstelling om de financiële positie van gezinnen met kinderen te versterken wordt volgens ouders en maatschappelijke organisaties dus gedeeltelijk behaald. De kinderbijslag voorkomt geen armoede, maar verzacht de gevolgen ervan. Dit maakt duidelijk dat de regeling waardevol is, maar aanvullend beleid nodig is om gezinnen echt bestaanszekerheid te bieden.

De beleidsaanpassing om zorg intensieve gezinnen van dubbele kinderbijslag te voorzien wordt door zowel ouders als professionals gezien als een noodzakelijke en waardevolle stap richting een meer inclusieve en rechtvaardige regeling. Tegelijkertijd leven er zorgen over de beperkte bekendheid met de regeling en de complexiteit van de aanvraagprocedures. Er ligt dan ook een uitdaging om de toegankelijkheid van de dubbele bijslag helder te communiceren en gezinnen die er recht op hebben beter te bereiken.

De doeltreffendheid van de kinderbijslagregeling wordt mede beïnvloed door externe beleids- en systeemontwikkelingen. Voorlichtingscampagnes zoals “Elk Kind Telt” hebben bijgedragen aan de

bekendheid van de regeling, maar bleken in de praktijk nog niet voldoende om alle doelgroepen te bereiken. De digitalisering van betalingen zorgde voor een efficiëntere uitvoering, maar leidde bij sommige ouders ook tot wantrouwen. Verschuivingen in het betalingsmoment veroorzaakten tijdelijk onrust, vooral op Bonaire, waar ouders sterk rekenden op een vaste dag waarop de kinderbijslag op hun rekening wordt overgemaakt.

3.3 Ongelijke lasten, gelijke regeling

Hoewel de kinderbijslagregeling BES universeel van opzet is, en daarmee gelijk voor ieder kind, verschillen de leefkosten op de drie eilanden aanzienlijk. Dit roept vragen op over de mate waarin een uniforme regeling recht doet aan de specifieke omstandigheden van gezinnen op Bonaire, Sint-Eustatius en Saba.

“Het voelt niet eerlijk dat mensen met een goed salaris dezelfde bijslag krijgen als mensen in armoede.”

.....
Beleidsmedewerker

De kosten van levensonderhoud zijn op Saba bijvoorbeeld relatief hoog, vooral vanwege de beperkte beschikbaarheid van betaalbare huurwoningen en de afhankelijkheid van import. Op Sint-Eustatius leeft een groter deel van de bevolking onder de armoedegrens, en is toegang tot betaalbare voorzieningen zoals kinderopvang, sportactiviteiten of bijles beperkt. In deze context biedt de kinderbijslag weliswaar financiële verlichting, maar wordt het effect sterk begrensd door structurele verschillen in kosten en voorzieningen.

Professionals en ouders wijzen op de spanning tussen gelijke bedragen en ongelijke situaties. Sommige geïnterviewden geven aan dat het systeem eerlijk oogt, maar in de praktijk gezinnen met de grootste noden onvoldoende helpt. Tegelijkertijd biedt de eenvoud van de regeling ook voordelen. De universele aard voorkomt uitsluiting, vergemakkelijkt de uitvoering en wordt door ouders ervaren als transparant en begrijpelijk. Toch leeft breed de wens om beter rekening te houden met de verschillen tussen gezinnen, zowel in omvang als in draagkracht. Een aantal professionals pleit daarom voor aanvullende maatregelen, zoals inkomensafhankelijke aanvulling op de kinderbijslag of aanvullende steun in natura, zoals schoolmaaltijden of lesmaterialen. De kernvraag die dit oproept is of de kinderbijslag als universeel vangnet voldoende is, of dat gericht maatwerk nodig is om het verschil voor gezinnen in kwetsbare situaties te kunnen maken.

3.4 Gebruik en niet-gebruik van de kinderbijslagregeling

Hoewel de kinderbijslagregeling BES een universele voorziening is en dus beschikbaar voor alle ouders en verzorgers op de eilanden, blijkt in de praktijk dat een deel van de doelgroep geen gebruikmaakt van de regeling. Dit zogenoemde niet-gebruik is om meerdere redenen zorgelijk: het wijst op de drempels in het systeem en leidt ertoe dat juist gezinnen in kwetsbare posities mogelijk ondersteuning mislopen. Hoewel de groep niet-gebruikers relatief klein is (zie tabel 5), wordt niet-gebruik van de regeling binnen het sociale beleid wel

“Ze kwamen voor dubbele kinderbijslag, maar kregen te horen dat ze niet eens de normale hadden aangevraagd”

.....
Uitvoerder

als een wezenlijk knelpunt gezien. Het niet-gebruik is op Saba wat hoger dan op Bonaire en Sint-Eustatius.

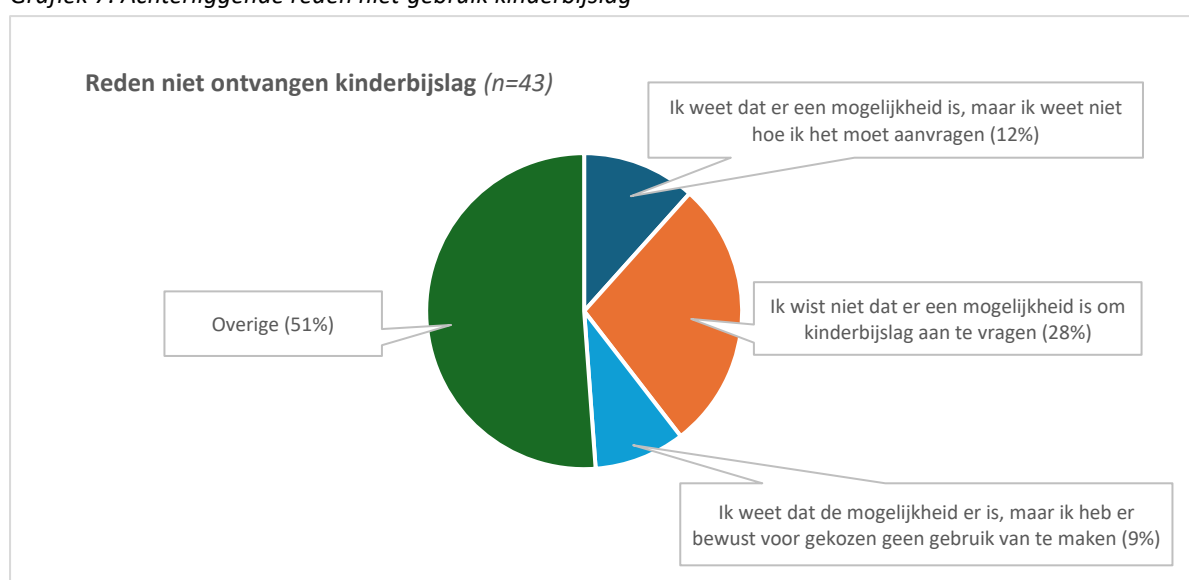
Tabel 5: Overzicht niet-gebruik kinderbijslagregeling per eiland¹⁵

Eiland	Aantal kinderen < 18 jaar	Aantal kinderen < 18 jaar waarvoor GEEN kinderbijslag wordt ontvangen
Bonaire	5023	245 (5%)
Sint-Eustatius	720	36 (5%)
Saba	372	35 (9%)

Naast onbekendheid en praktisch drempels spelen ook wantrouwen, verwarring over rechten, beperkte digitale vaardigheden en onduidelijkheid over de aanvraag een rol.

Uit de interviews en survey komt naar voren dat onbekendheid met de regeling één van de oorzaken is.

Grafiek 7: Achterliggende reden niet-gebruik kinderbijslag

De ouders die aangegeven hebben niet op de hoogte te zijn van de kinderbijslagregeling zijn allemaal woonachtig op Bonaire en Saba, op Sint-Eustatius heeft niemand aangegeven de kinderbijslagregeling niet te kennen. Bij sommige ouders speelt administratieve terughoudendheid een rol, zij vinden het aanvraagproces ingewikkeld of zijn huiverig om contact te hebben met overheidsinstanties. Hoewel de procedure formeel eenvoudig is, kunnen er praktische belemmering zoals het ontbreken van een bankrekening of hulp bij het invullen gevolgen hebben voor de toegankelijkheid.

"In het begin dachten mensen: gratis geld. Dat vertrouwden ze niet, dus ze wilden het niet hebben"

Beleidsmedewerker

¹⁵ Bron: RCN-unit SZW, momentopname april 2025

Professionals signaleren ook dat onvoldoende gegevensuitwisseling tussen instanties leiden tot gemiste signalen over nieuwe kinderen die recht hebben op bijslag. Een ander knelpunt is het niet tijdig doorgeven van wijzigingen in gezinssituatie of verblijf. Hierdoor kan sprake zijn van onterecht gebruik van de bijslag, maar het leidt ook tot onzekerheid bij ouders of ze nog wel recht hebben. Met name migrantenouders ervaren regelmatig het stopzetten van de kinderbijslag gedurende de verlengingsprocedure van hun verblijfsvergunning. Er is een kleine groep ouders die bewust niet aanvraagt, soms uit wantrouwen of omdat ze geen zin hebben in ‘gedoe’ met papieren of instanties. Dat wordt bevestigd door de toelichting die ouders geven op het antwoord “overige” als motief voor het niet ontvangen van kinderbijslag. Een aantal ouders bevond zich in een overgangssituatie, zoals recente verhuizing naar het eiland, een aanvraag die nog in behandeling is, of pas net de geboorte van een kind verwachtend. Anderen liepen vast in het aanvraagproces, bijvoorbeeld door ontbrekende documenten, gebrek aan duidelijke communicatie, of taalbarrières. Ook werden praktische belemmeringen genoemd zoals het ontbreken van een lokale bankrekening of een lopende verblijfsvergunningsprocedure. Enkele ouders gaven aan eerder wel kinderbijslag te hebben ontvangen, maar dat de betaling plotseling gestopt is zonder duidelijke reden of uitleg. Tot slot werd er melding gemaakt van specifieke situaties zoals pleegouderschap, een kind dat inmiddels 18 jaar is geworden, of conflicten met de uitvoerende instantie.

De ervaringen maken duidelijk dat universeel beleid niet automatisch universele dekking garandeert. Wil de regeling daadwerkelijk alle kinderen op de BES-eilanden bereiken dan is investering nodig in proactieve voorlichting, meertalige ondersteuning en laagdrempelige hulp bij aanvraag.

3.5 Aandacht voor specifieke doelgroepen

Wat betekent de regeling voor wie het meest kwetsbaar is? Binnen de brede groep ouders en verzorgers vallen sommige gezinnen op door hun verhoogde kwetsbaarheid of specifieke omstandigheden. Uit het onderzoek blijkt dat met name alleenstaande ouders, migrantenouders en ouders met kinderen met een beperking extra afhankelijk zijn van de kinderbijslag, maar dat de regeling tegelijkertijd niet altijd toereikend of toegankelijk genoeg is voor deze groepen. Alleenstaande ouders vormen op alle drie de eilanden een aanzienlijke groep gebruikers. Zij geven in interviews aan dat de kinderbijslag van groot belang is om de kosten van voedsel, kleding en

“Misschien is er één groep die het niet weet: migranten.”

Beleidsmedewerker

schoolspullen te dekken. Tegelijkertijd voelen alleenstaande ouders zich vaak dubbel belast. Omdat de regeling niet differentieert naar gezinssamenstelling, wordt deze als gelijk, maar niet per se als eerlijk ervaren.

Voor ouders met een migrantenachtergrond, waaronder mensen van Haïtiaanse, Dominicaanse of Colombiaanse afkomst, is taal vaak een belangrijke barrière. Veel informatie is niet beschikbaar in Spaans of Haïtiaans Creools. De derde doelgroep waar extra aandacht voor nodig is, zijn ouders met kinderen met een beperking. De introductie van dubbele kinderbijslag is een belangrijke stap voorwaarts. Toch blijkt uit interviews dat niet alle vormen van zorgbehoefte onder de regeling vallen. Kinderen met psychische of gedragsproblemen zoals ADHD, autisme of hechtingsstoornissen vallen soms buiten de criteria. De ervaringen van deze doelgroepen benadrukken het belang van maatwerk en toegankelijkheid binnen universeel beleid. Een regeling als

de kinderbijslag BES bereikt veel gezinnen, maar slaagt er (nog) niet altijd in om die gezinnen het meeste te ondersteunen die het ook het hardst nodig hebben.

Hoewel de dubbele kinderbijslag voor zorg intensieve kinderen als een belangrijke verbetering wordt ervaren, is er onder ouders en professionals zorg over de afbakening van wie wel of niet in aanmerking komt. Ouders van kinderen met gedragsproblemen zoals ADHD of autisme voelen zich soms buitengesloten, doordat deze problematiek niet altijd binnen de beoordelingscriteria valt.

3.6 Externe invloeden en systeemfactoren

Er zijn verschillende contextuele factoren die het beleid versterken of belemmeren. De effectiviteit van de kinderbijslagregeling BES wordt niet alleen bepaald door de inhoud en uitvoering van het beleid zelf, maar ook door externe factoren en bredere systeemontwikkelingen. In de afgelopen jaren hebben verschillende beleidsmaatregelen, maatschappelijke contexten en uitvoeringskwesties direct of indirect invloed gehad op de mate waarin het beleid zijn doelen bereikt.

- **Verbeterde communicatie, maar niet voor iedereen effectief**

De overheid heeft sinds de invoering van de regeling meerdere pogingen gedaan om het bereik te vergroten via publiekscampagnes, waaronder *Elk Kind Telt*. Deze campagnes zijn met name gericht op bewustwording van het bestaan van de regeling en het recht op kinderbijslag.

Hoewel de intentie positief wordt gewaardeerd, blijkt uit het veldonderzoek dat de boodschap niet bij alle doelgroepen even goed landt. Migrantenouders, ouders met beperkte taalvaardigheden en mensen met weinig vertrouwen in de overheid blijven vaak buiten beeld. De effectiviteit van voorlichting is daarmee afhankelijk van de vorm, de taal en het kanaal waarmee de doelgroep wordt benaderd.

- **Digitalisering: efficiëntie versus wantrouwen**

De automatisering van de uitbetaling via de Belastingdienst heeft bijgedragen aan een meer betrouwbare en tijdige verwerking van de kinderbijslag. Tegelijkertijd is deze koppeling met de Belastingdienst voor sommige ouders een bron van verwarring of wantrouwen. Zeker in de beginfase van de regeling bestond de vrees dat het ontvangen van kinderbijslag fiscale gevolgen zou hebben of tot terugvordering zou leiden. Deze associaties – vaak gevoed door ervaringen in Europees Nederland – zijn moeilijk weg te nemen en belemmeren in sommige gevallen het gebruik van de regeling.

- **Betalingsmomenten als stressfactor**

Kleine wijzigingen in het moment van uitbetaling, zoals de verschuiving van de 25e naar de 28e van de maand, hebben onverwacht grote impact gehad op het dagelijks leven van ouders. Met name op Bonaire, waar veel gezinnen leven van maand tot maand, leidde de vertraging tot spanningen, onrust en in sommige gevallen zelfs voedselonzeekerheid. Dit onderstreept hoe belangrijk voorspelbaarheid en continuïteit zijn voor het vertrouwen in het systeem en de ervaren effectiviteit van de regeling.

- **Afschaffing van de ‘harde knip’ met studiefinanciering**

Een positieve beleidsontwikkeling is de afschaffing van de zogenoemde harde knip tussen kinderbijslag en studiefinanciering. Sinds juli 2024 is het mogelijk om tot het achttiende levensjaar beide voorzieningen tegelijkertijd te ontvangen. Hiermee wordt een belangrijke

lacune in de ondersteuning van jongeren en hun ouders gesloten. De maatregel wordt door zowel ouders als professionals als logisch en rechtvaardig ervaren.

- **Lokale aanvullingen maken het verschil**

Op sommige eilanden worden lokale voorzieningen ingezet om de werking van de kinderbijslag te versterken. Zo worden op Saba aanvullende maatregelen aangeboden in de vorm van gesubsidieerde schoolmaaltijden, laptops en sportactiviteiten. Dergelijke voorzieningen vergroten de daadwerkelijke ontwikkelingskansen van kinderen en bieden gezinnen meer lucht in de maandelijkse uitgaven. Deze vormen van complementair beleid illustreren dat structurele samenwerking tussen rijk en lokaal bestuur van grote waarde kan zijn.

- **Dubbele kinderbijslag: beleidsuitbreiding met vragen**

De introductie van dubbele kinderbijslag voor kinderen met een intensieve zorgbehoefte wordt breed gewaardeerd. Tegelijkertijd blijkt uit interviews dat de bekendheid met deze regeling beperkt is, en dat de afbakening van wie er wel of niet in aanmerking komt, leidt tot onzekerheid. Ouders van kinderen met gedragsproblemen zoals ADHD of autisme ervaren frustratie als zij buiten de criteria vallen. Dit wijst op de noodzaak van duidelijke communicatie en een zorgvuldige, transparante uitvoering.

3.7 Realisatie van de beleidsdoelstelling

Het beleidsdoel van de kinderbijslagvoorziening BES is om ouders/verzorgers financieel tegemoet te komen in de kosten van opvoeding en verzorging van kinderen (art. 10 begroting SZW). Aan deze doelstelling zijn drie maatschappelijke doelen verbonden:

- **Verkleinen van het bestedingsverschil tussen huishoudens met en zonder kinderen**

Uit de kostendekkendheidsanalyse blijkt dat de kinderbijslag, afhankelijk van eiland en gezinssituatie, een variabel deel van de kosten van kinderen dekt. Hiermee draagt kinderbijslag dus bij aan het verkleinen van inkomensverschillen, maar vooral huishoudens met oudere kinderen of meer kinderen blijven financieel kwetsbaar.

- **Waarborgen van ontwikkelingskansen voor kinderen**

De kinderbijslag wordt voornamelijk besteed aan voeding, kleding, schoolkosten en transport. Ouders zien kinderbijslag als essentieel in het voorzien in basisbehoeften. De regeling draagt in die zin bij aan het waarborgen van basisontwikkelingskansen, maar aanvullende maatregelen zijn nodig om bredere ontplooiing te ondersteunen.

- **Instandhouding van de gemeenschap**

De bijdrage van de kinderbijslag aan de bredere sociale en demografische duurzaamheid van de eilanden is moeilijk kwantitatief vast te stellen. Duidelijk is dat kinderbijslag slechts één onderdeel is van het noodzakelijkerwijs bredere beleid voor gemeenschapsopbouw.

Kinderbijslag draagt dus deels bij aan de beleidsdoelstellingen. Het effect op inkomensongelijkheid en ontwikkelingskansen van kinderen is positief, maar onvoldoende om structurele kwetsbaarheden weg te nemen. Gerichtte ondersteuning aan kwetsbare groepen en betere aansluiting op bredere sociale voorzieningen zijn nodig om de beoogde maatschappelijke doelen meer integraal te realiseren.

4. Resultaten – uitvoering, maatschappelijke organisaties en gebruikers

4.1 Het uitvoeringsproces

De uitvoering van de kinderbijslagregeling in Caribisch Nederland is belegd bij de RCN-unit SZW. Deze uitvoeringsstructuur is bewust gekozen vanwege de kleinschaligheid van de eilanden en het streven naar overzichtelijke en uniforme uitvoering binnen de drie openbare lichamen. Op papier is de regeling eenvoudig: ouders of verzorgers van kinderen tot 18 jaar kunnen bij SZW een aanvraag indienen, waarna het bedrag maandelijks wordt uitbetaald. De kinderbijslag is inkomensonafhankelijk en wordt per kind toegekend. Ook voor aanvullende regelingen zoals de dubbele kinderbijslag voor zorg intensieve kinderen, is RCN-unit SZW verantwoordelijk voor de beoordeling en uitbetaling. De (medische) toetsing van de aanvraag voor dubbele kinderbijslag gebeurt door de desbetreffende afdelingen van het Openbaar Lichaam: Volksgezondheid in samenwerking met het Sociaal Domein.

*“Je moet geluk hebben om niet uren in de rij te hoeven staan.
Niet iedereen heeft de tijd of het vervoer om dat op te brengen”*

Uitvoerder

De praktijk laat zien dat een eenvoudige regeling niet altijd leidt tot een moeiteloze uitvoering. Uit de interviews blijkt dat het aanvraagproces voor sommige ouders onduidelijk of belastend is. Dit geldt in het bijzonder voor ouders die minder digitaal vaardig zijn of beperkte ervaring hebben met overheidsinstanties. Hoewel het loket op de eilanden fysiek toegankelijk is, kunnen lange wachttijden of beperkte openingstijden als belemmerend worden ervaren.

Digitalisering van het proces heeft geleid tot meer efficiëntie, met name in de betalingen. Toch ervaren sommige ouders juist hierdoor afstand tot de uitvoeringspraktijk. Bij sommige ouders roept de associatie met de belastingdienst wantrouwen op en bij meerdere ouders heeft onduidelijkheid over het moment van uitbetaling geleid tot onrust. Een ogenschijnlijk kleine wijziging waardoor het betaalmoment verplaatst werd van de 25^e naar het einde van de maand, heeft op Bonaire voor de nodige verwarring en spanning gezorgd bij gezinnen die afhankelijk zijn van tijdige betaling voor het doen van boodschappen of het betalen van rekeningen.

ONDERZOEKSVRAGEN UITVOERINGSPERSPECTIEF

Hoe ziet de uitvoeringspraktijk van de kinderbijslag BES eruit?

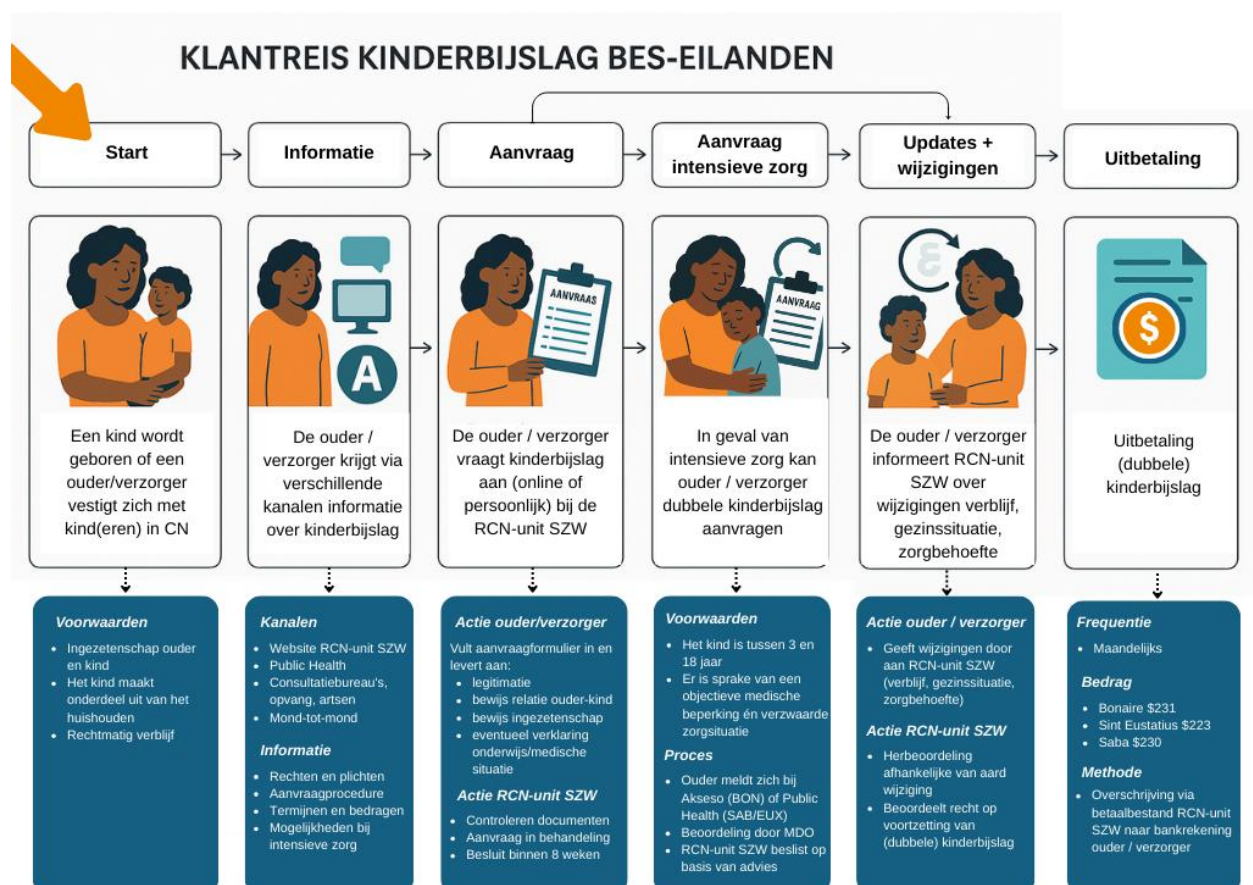
- Hoe ziet de praktijk van de uitvoering van de kinderbijslagvoorziening BES eruit?
- Welke processen moeten ouders doorlopen? Wie is verantwoordelijk voor de uitvoering?
- Hoe worden mensen bevorderd een aanvraag te doen (communicatie)?
- Hoe verliep de uitvoering (tijdigheid, rechtmatigheid, klanttevredenheid)?
- Wat zijn de kosten van de uitvoering geweest in de onderzoeksperiode?
- Worden er door de uitvoeringsinstantie RCN-unit SZW knelpunten signaleerd in de uitvoering van de kinderbijslagvoorziening BES?

Een ander terugkerend aandachtspunt is de voorlichting en communicatie rondom de regeling. Hoewel er informatiemateriaal beschikbaar is in meerdere talen en er campagnes zijn gevoerd (zoals Elk Kind Telt), wordt een deel van de doelgroep niet bereikt. Professionals bevestigen dat zij regelmatig ouders treffen die niet weten dat zij recht hebben op kinderbijslag, of niet begrijpen hoe en waar ze deze kunnen aanvragen. Dit geldt vooral voor migrantenouders of ouders met beperkte taalvaardigheid.

Met de invoering van de dubbele kinderbijslag is het uitvoeringsproces complexer geworden. Voor deze aanvullende regeling is medische documentatie vereist en moet de zorgzwaarte worden beoordeeld. Dit vraagt om duidelijke criteria, objectieve toetsing én goede communicatie naar ouders. De uitvoering hiervan is pas recentelijk gestart, uitvoerders geven aan dat er bij ouders verwarring is over definitie wie onder deze regeling valt, maar zij ervaren de processtappen als helder en ervaren goede samenwerking met relevante ketenpartners (Volksgezondheid en het Sociaal Domein). Samenvattend blijkt dat de uitvoering in de basis goed functioneert, maar in de praktijk nog knelpunten kent op het gebied van toegankelijkheid, begrijpelijkheid en vertrouwen. Er ligt een kans om de uitvoering verder te versterken door ouders proactief te benaderen (wat al regelmatig gebeurt), ondersteuning op maat te bieden bij aanvragen, en communicatie structureel af te stemmen op de leefwereld van de doelgroep.

4.2 De klantreis: van aanvraag tot uitbetaling

Om inzicht te krijgen in hoe ouders en verzorgers de kinderbijslagregeling op de BES-eilanden ervaren, is in het kader van deze evaluatie een visuele klantreis ontwikkeld.

De klantreis maakt zichtbaar welke stappen ouders moeten nemen, welke informatie ze ontvangen, hoe de aanvraag verloopt, en wat er gebeurt bij veranderingen in de gezinssituatie of intensieve zorg. Deze klantreis beschrijft stap voor stap het proces dat ouders doorlopen: van het moment dat zij met kinderen op de eilanden wonen of een kind krijgen, tot aan het moment van (dubbele) uitbetaling.

De illustratie helpt om drempels en verbeterpunten in het proces beter te identificeren, en geeft tegelijkertijd een praktisch overzicht voor beleidsmakers, uitvoerders en ouders zelf.

“We hebben meer een document managementsysteem, dat niet ingericht is op validaties, waardoor veel handmatige controles nodig zijn om er voor te zorgen dat het proces rechtmatig wordt uitgevoerd.”

Uitvoerder

Uit de interviews met uitvoerders is een genuanceerd beeld naar voren gekomen van een regeling die in de praktijk erg belangrijk is maar waarbij de uitvoerders wel ten enkele praktische uitdagingen aanlopen. Uitvoerders ervaren net als ouders de kinderbijslagregeling als laagdrempelig en voor de meeste ouders goed toegankelijk dankzij meertalige

formulieren en indien gewenst begeleiding aan de balie. Knelpunten waar uitvoerders tegenaan lopen zijn onder andere capaciteitsproblemen en het ontbreken van een efficiënt geautomatiseerd systeem, met de nodige vertragingen als gevolg. Veel handelingen, zoals controles en mutaties moeten handmatig worden uitgevoerd, wat de doorlooptijd belemmert. Daarnaast veroorzaken extra controles (zoals het vier- of zes-ogenprincipe) en ICT-problemen bij betalingen regelmatig frustratie bij ouders, vooral wanneer uitbetalingen later dan verwacht plaatsvinden.

Ook is er sprake van knelpunten in de samenwerking met externe instanties zoals de IND en Burgerzaken, vooral bij de verificatie van verblijfsstatussen en inschrijving. Dit heeft direct invloed op de snelheid van de beoordeling van (her)aanvragen. Sommige ouders geven wijzigingen niet tijdig door of zijn zich niet bewust van hun recht, waardoor de actieve werving (zoals met de Elk Kind Telt campagne) als belangrijk wordt ervaren.

Tot slot noemen de uitvoerders dat de digitalisering en automatisering van het proces noodzakelijk zijn om de regeling toekomstbestendig te maken. Er wordt gewerkt aan een vernieuwing van het ICT-landschap, de verwachting is dat deze vanaf 2026 operationeel zal zijn. Tot die tijd blijft de uitvoering afhankelijk van pragmatische oplossingen.

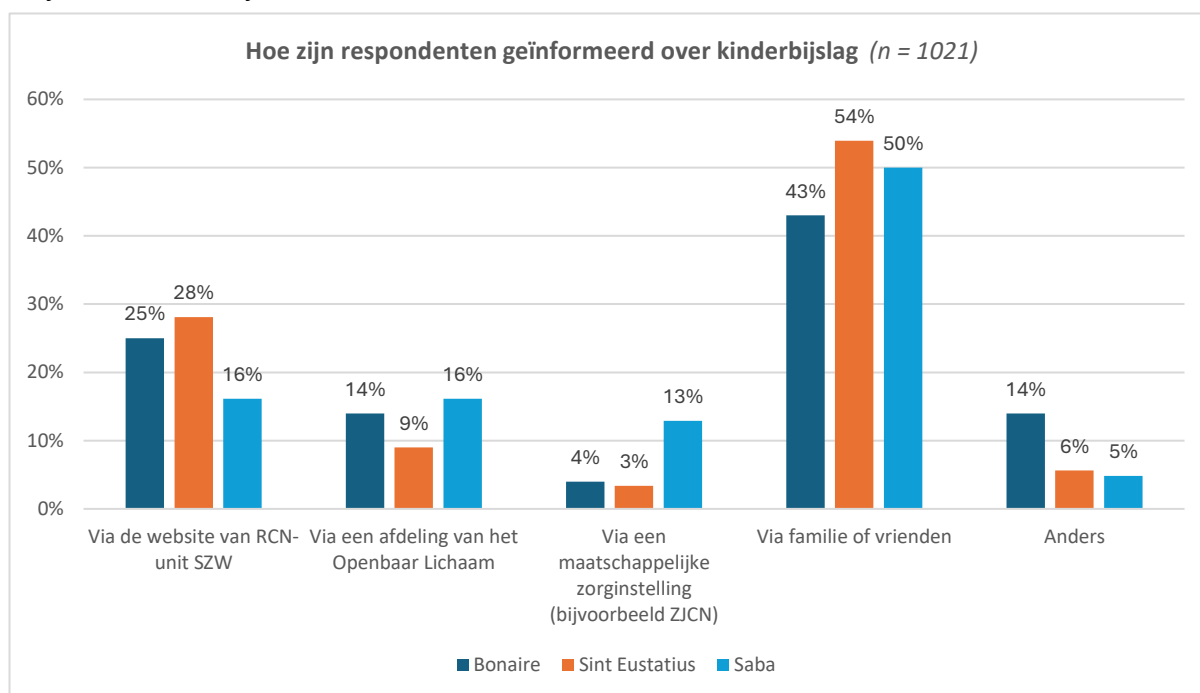
“We hebben een actie: Elk kind telt. Daarmee sporen we kinderen op die nog niet in beeld zijn”

Uitvoerder

4.3 Informatiekanalen

Uit de survey (grafiek 8) komt naar voren dat de meeste ouders over de kinderbijslagregeling geïnformeerd worden door familie en vrienden.

Grafiek 8: Overzicht informatiekanalen

Na familie of vrienden is de website van RCN-unit SZW de meest gebruikte bron van informatie. Bij de categorie anders wordt door de respondenten een grote diversiteit aan bronnen genoemd:

- **Ziekenhuis en kraamzorg**

- Bij geboorte direct geïnformeerd (formulier, mapje, geboortebox)
- Kraamzorg verpleegkundigen (Fundashon Mariadal)
- Ziekenhuis direct na bevalling
- Ziekenhuis via gynaecoloog/verloskundige
- Tijdens kraamperiode thuis via kraamzusters
- Partera/verloskundige direct na bevalling

- **Media (Radio, Social Media, Websites)**

- Sociale media (Facebook, Bonaire.Nu)
- Radio (Radio Live 99, interviews, advertenties)
- Nieuwsmedia (algemeen nieuws, krantenartikelen)
- Advertenties, flyers of campagnes vanuit de overheid

“Ik zag iets op Facebook en ben het toen zelf gaan vragen”

Ouder op Bonaire

“Ik heb het zelf moeten opzoeken. Niemand heeft me geïnformeerd, ik heb het gehoord via de opvang.”

Ouder op Bonaire

- **Werk gerelateerd (werkgever, collega's)**
  - Via werkgever geïnformeerd
  - Collega's op het werk
  - Werkzaam bij SZW of Aksezo zelf
  - Informeel via collega's (ervaringen gedeeld)
- **Campagnes en Publieke Voorlichting**
  - Eerste campagne bij invoering regeling
  - Campagne via radio of andere media
  - Publieke bijeenkomsten in de gemeenschap, waarbij men direct kon aanmelden
  - Aksezo (zwangerschapscursussen)
- **Eigen initiatief en algemene kennis**
  - Eigen onderzoek via internet/websites
  - Algemene bekendheid ("ik wist het gewoon")
  - Zelf informatie opgezocht via RCN of online
  - Algemeen bekend via gemeenschap ("algemene kennis")
- **Persoonlijke benadering of specifieke situaties**
  - Persoonlijk benaderd door medewerker van SZW via mail
  - Bij aanmelding school (school gaf informatie)
  - Bij bijzondere situaties zoals FKPD (zorginstelling voor kinderen)
- **Overig**
  - Census bureau (Bevolkingsadministratie)
  - Via de bank
  - Na emigratie of verhuizing naar Bonaire

Ziekenhuis en kraamzorg spelen een belangrijke rol direct na de geboorte van het kind, traditionele en sociale media zijn cruciale bronnen voor algemene bewustwording en promotie, werkgevers bieden belangrijke aanvullende informatie, publieke campagnes en bijeenkomsten versterken de zichtbaarheid van de regeling.

4.4 De ervaring van ouders/verzorgers

Hoewel de meeste ouders tevreden zijn over het aanvraagproces en de uitbetaling van de kinderbijslag, geven sommigen aan dat de informatievoorziening beter kan. De algemene ervaring met de RCN-unit SZW is wisselend: enkele ouders vinden het contact efficiënt, terwijl anderen wijzen op bureaucratische obstakels of lange wachttijden.

"Ik reken er gewoon op. Ik neem het gewoon mee in mijn budget. Als dat zou komen weg te vallen, dan heb ik echt een groot gat"

.....
Ouder op Bonaire

Op Bonaire ervaren ouders de kinderbijslagvoorziening overwegend als een welkome ondersteuning, vooral

ONDERZOEKSVRAGEN OUDERPERSPECTIEF

Hoe ervaren ouders/verzorgers (de uitvoering van) de kinderbijslagvoorziening BES?

- *Hoe ervaren ouders/verzorgers de procedure voor de aanvraag van kinderbijslag?*
- *Welke belemmeringen doen zich eventueel voor in de aanvraagprocedure?*
- *Wat vinden ouders/verzorgers van de betalingsfrequentie en het betaalmoment?*
- *Hoe ervaren ouders/verzorgers het contact met de uitvoeringsinstantie?*
- *Waar zouden ouders/verzorgers een eventuele verhoging voor gebruiken?*
- *In welke mate draag de kinderbijslag bij aan de ontplooiing van de kinderen, volgens ouders/verzorgers?*
- *Welke mogelijkheden tot verbetering zien ouders/verzorgers?*

Het helpt me door de maand heen... als ik midden in de maand iets tekort kom, weet ik dat ik dat potje nog heb."

Ouder op Sint-Eustatius

Ik gebruik het niet, ik zet het op een rekening voor mijn dochter, als potje voor later."

Ouder op Bonaire

gezien de hoge kosten van levensonderhoud op het eiland. Velen omschrijven de bijslag als "essentieel" of een "grote hulp", ook al is het bedrag op zichzelf niet toereikend om alle kindgerelateerde kosten te dekken.

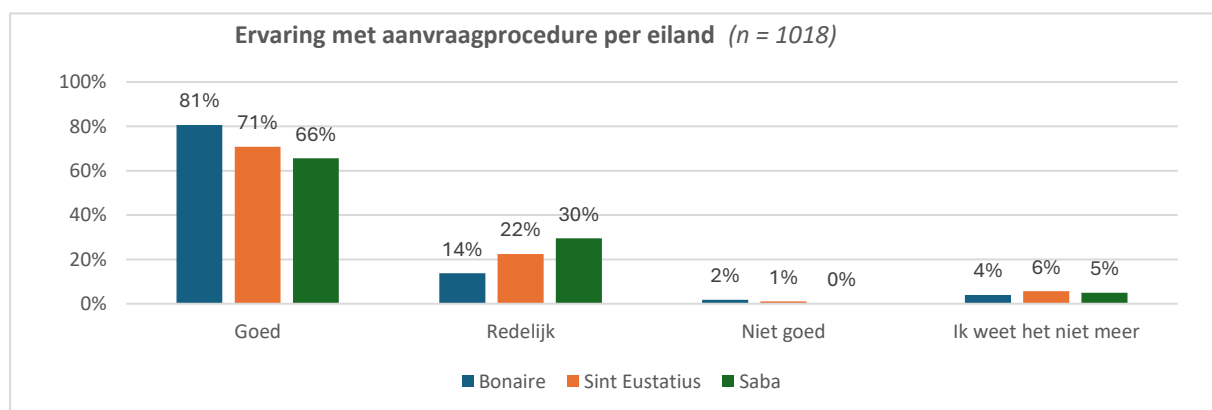
Op Saba wordt de kinderbijslag door veel ouders gezien als een noodzakelijke en waardevolle aanvulling op het gezinsbudget. Ouders gebruiken het geld primair voor uitgaven die direct verband houden met de zorg voor hun kinderen, zoals voedsel, kleding, schoolbenodigdheden en gezondheidszorg. Hoewel de uitkering wordt gewaardeerd, geven ouders aan dat het bedrag niet voldoende is om alle kosten te dekken.

Ouders op Sint-Eustatius ervaren de kinderbijslag-voorziening BES eveneens positief. Zij beschouwen het als een belangrijke financiële ondersteuning, met name in de context van de hoge kosten van levensonderhoud. Voor anderen fungeert het bedrag als een spaarmiddel voor toekomstige studie. Uit de diepte-interviews kwam naar voren dat veel ouders de kinderbijslag gebruiken om kinderopvang of bijzondere kosten van te betalen.

Uit de meest recente gegevens blijkt dat er in totaal 3.659 rechthebbenden zijn op kinderbijslag BES¹⁶. Van deze groep maken 1.582 alleenstaande moeders deel uit, wat neer komt op 43% van alle rechthebbenden. In totaal zijn er 1.702 rechthebbenden zonder gezamenlijke huishouding, waarvan 93% vrouw is (1.582 van de 1.702) en 7% man. Ook binnen gezamenlijke huishoudens (1.957 rechthebbenden) is het merendeel van de aanvragen gedaan door vrouwen. In 1.353 gevallen (69%) is de vrouw rechthebbende, tegenover 604 mannelijke rechthebbenden (31%). Deze cijfers maken duidelijk dat de kinderbijslag vooral wordt aangevraagd door moeders, zowel in eenoudergezinnen als in huishoudens met twee verzorgenden.

De procedure om kinderbijslag aan te vragen wordt door ouders over het algemeen als duidelijk en toegankelijk ervaren.

Grafiek 9: ervaring ouders met aanvraagprocedure

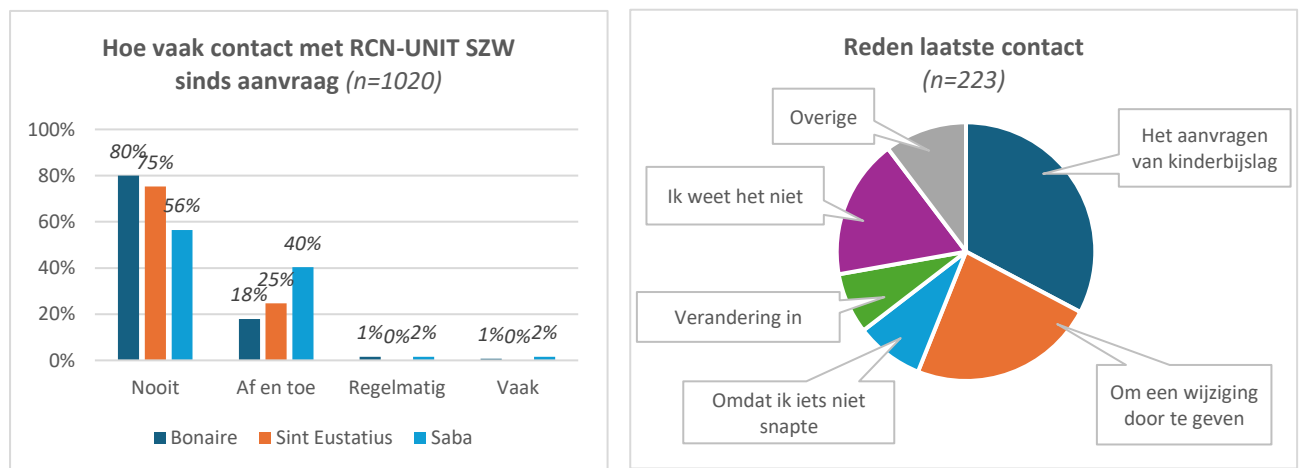

¹⁶ Bron: data aangeleverd door RCN-unit SZW, d.d. 25 mei 2025

De ervaringen van ouders met het aanvragen van kinderbijslag op de BES-eilanden lopen uiteen. Een grote groep beschrijft het proces als duidelijk, eenvoudig en snel, met vriendelijke medewerkers en goede begeleiding. Tegelijkertijd noemen anderen langere wachttijden, beperkte digitale mogelijkheden en moeizame communicatie via e-mail. In enkele gevallen wordt gesproken over langdurige vertragingen, onduidelijke procedures of administratieve obstakels, zoals problemen met identiteitsdocumenten of verblijfsstatus. Ook kwamen situaties voor waarbij dubbele uitbetaling of verwarring met instanties in Nederland voor problemen zorgde. Respondenten geven suggesties voor verbetering, zoals volledige digitalisering van het proces, betere communicatie en kortere doorlooptijden tot de eerste uitbetaling. De meeste ouders zijn tevreden met de maandelijkse frequentie qua uitbetaling, hoewel timing soms onhandig wordt gevonden.

De meerderheid van de ouders/verzorgers heeft niet of nauwelijks contact met RCN-unit SZW in relatie tot de kinderbijslagregeling. Dat geldt vooral voor Bonaire, op Sint-Eustatius en Saba is iets vaker contact, zie grafiek 10.

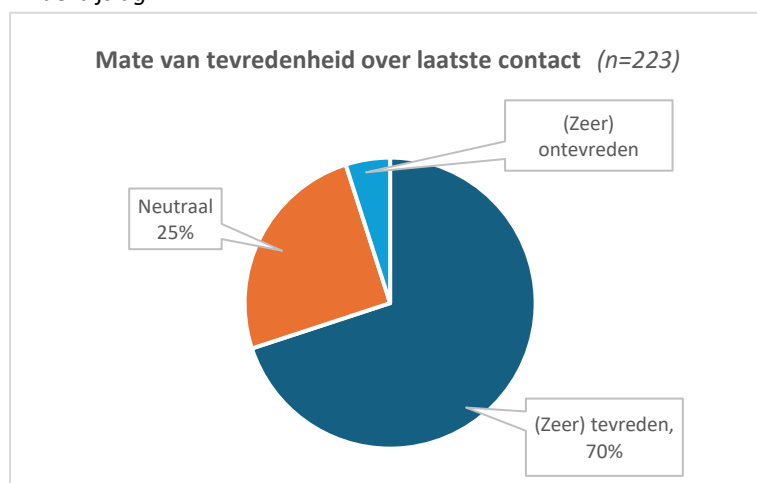
Grafiek 10: Intensiteit en aard contact met RCN-unit SZW in relatie tot kinderbijslag

In 1/3 van de gevallen was er contact vanwege het aanvragen van kinderbijslag. Dat is de belangrijkste reden voor ouders/verzorgers om contact te hebben, gevolgd voor het doorgeven van een wijziging. De categorie overige betreft voornamelijk het hebben van contact met betrekking op de uitbetaling, waaronder het niet ontvangen hebben van de kinderbijslag en het ervaren van onduidelijkheid over de startdatum van de kinderbijslag en het moment van uitbetaling. Enkele respondenten hadden contact om te informeren over de dubbele kinderbijslagregeling en mogelijkheden van andere kindgerelateerde regelingen. Bij eveneens een kleine groep respondenten was er contact om adreswijzigingen door te geven of aanvullende documentatie aan te leveren gerelateerd aan bankzaken en verblijfsstatus.

Aan de respondenten is gevraagd hoe tevreden ze zijn over het laatste contact wat ze hadden, zie grafiek 11.

Grafiek 11: Mate van tevredenheid over contact met RCN-unit SZW over kinderbijslag

De respondenten die tevreden zijn noemen vooral de tijdige en duidelijke communicatie, de hulpvaardigheid van de medewerkers en positieve ervaringen bij persoonlijk contact of bellen. Respondenten met gemengde ervaringen gaven aan dat het contact uiteindelijk wel tot een oplossing leidde, maar dat daar wel veel eigen initiatief voor nodig was. Negatieve ervaringen komen vooral voort uit trage of geen reactie op emails, onduidelijke communicatie, langdurige procedures, het niet goed doorvoeren van wijzigingen en onenigheid over de interpretatie van de voorwaarden van toekenning.

Ouders vinden dat de kinderbijslag in belangrijke mate bijdraagt aan de ontplooiing van kinderen omdat de deelname aan activiteiten bevordert wordt en ouders mentaal ontlast worden. Ouders zien vooral een hogere, meer rechtvaardige en beter toegelichte kinderbijslag als belangrijke verbetermogelijkheid. Op Bonaire wordt inkomensafhankelijke kinderbijslag, betere informatie en aan vullende ondersteuning als verbeterpunt genoemd. De ouders op Sint-Eustatius vragen om betere communicatie, verlenging van de kinderbijslagleeftijd tot 21 jaar, financiële educatie en ondersteuning bij het budgetteren en materiele ondersteuning ten aanzien van voeding en schoolspullen. Op Saba denken de ouders aan verhoging van het bedrag, meer publiekscampagne en extra ondersteuning voor kwetsbare groepen in de vorm van hulp in natura.

4.4 Maatschappelijk perspectief

Maatschappelijke organisaties op alle drie de eilanden erkennen de kinderbijslag als een waardevolle basisvoorziening die gezinnen ondersteunt bij de opvoeding van kinderen. De regeling wordt gezien als essentieel voor het voorzien in primaire basisbehoeften, zoals voedsel, schoolspullen en kleding.

ONDERZOEKSVRAGEN MAATSCHAPPELIJK PERSPECTIEF

Hoe beoordelen maatschappelijk betrokken organisaties (de uitvoering) van de kinderbijslagvoorziening BES?

- Hoe beoordelen zij de mate waarin de beleidsdoelstellingen worden bereikt (doeltreffendheid)?
- Zien zij (onverwachte) externe neveneffecten (bijvoorbeeld op de arbeidsparticipatie, aanzuigende werking)?
- Zien zij (externe) invloeden en ontwikkelingen die van invloed zijn op (de doeltreffendheid van) het beleid)?
- Welke verbeteringen zijn mogelijk?
- Hoe beoordelen zij de uitvoeringspraktijk, wat zijn hun ervaringen met de samenwerking?
- Wat is hun perspectief op de beleving van de kinderbijslagvoorziening door ouders?

Tegelijkertijd zijn er zorgen over de toereikendheid, uitvoering, informatievoorziening en effectiviteit van de regeling in relatie tot de lokale context.

Doeltreffendheid en bereik

Op alle drie de eilanden wordt benadrukt dat de hoogte van het bedrag onvoldoende aansluit bij de werkelijke kosten van levensonderhoud. Vooral op Saba en Sint-Eustatius wordt de kinderbijslag door professionals als ontoereikend ervaren. Daarbij wordt gerefereerd aan de hoge kosten voor levensonderhoud en transport, wat de financiële druk op gezinnen vergroot.

Op Bonaire wordt daarnaast getwijfeld of de regeling het juiste doel bereikt, omdat ouders, ongeacht inkomen, hetzelfde bedrag ontvangen. Sommige professionals pleiten daarom voor een aanvullende, inkomensafhankelijke regeling naast de algemene kinderbijslag.

Er is te weinig bewustzijn over het juiste gebruik van bijslag"

Maatschappelijke organisatie
Sint Eustatius

Gebruik en neveneffecten

Hoewel de meeste ouders het geld gebruiken voor boodschappen, schoolkosten of andere basisuitgaven, wordt ook melding gemaakt van situaties waarin het geld niet altijd ten goede komt aan het kind. Sommige professionals signaleren dat het geld voor andere doeleinden wordt gebruikt of dat ouders onvoldoende bewust zijn van het doel van de bijslag.

Uitvoering en samenwerking

De uitvoeringspraktijk kent ook uitdagingen. Hoewel ouders de regeling over het algemeen wel kennen, is er kritiek op de informatievoorziening ten aanzien van de aankondiging van kinderbijslag voor nieuwe gebruikers en ook op de soms onvoorspelbaarheid van uitbetalingsmomenten. Informatie bereikt niet altijd de juiste doelgroep en nieuwe ouders worden onvoldoende proactief geïnformeerd over hun recht op en het doel van kinderbijslag.

De samenwerking tussen instanties verloopt niet altijd soepel. Maatschappelijke organisaties vragen om betere afstemming en communicatie, bijvoorbeeld tussen consultatiebureaus, burgerzaken en RCN-unit SZW. Ook bij de dubbele kinderbijslag zijn er vragen over de beoordelingscriteria, door onbekendheid leidt dat gemakkelijk tot een hoog aantal afwijzingen.

Verbeterpunten

In de gesprekken hebben professionals vanuit maatschappelijk perspectief diverse verbetervoorstellen genoemd:

- Verhoging van het kinderbijslagbedrag, afgestemd op de werkelijke kosten van opvoeding per eiland.
- Meer gerichte communicatie en betere voorlichting over het recht op en het doel van (dubbele) kinderbijslag.
- Overweeg een aanvullende inkomensafhankelijke voorziening naast de algemene kinderbijslag.

"Het voelt niet eerlijk dat mensen met een goed salaris dezelfde bijslag krijgen als mensen in armoede"

Maatschappelijke
organisatie Bonaire

- Eenduidiger en transparanter proces bij de toekenning van dubbele kinderbijslag.
- Verbeter de samenwerking en informatie-uitwisseling tussen relevante stakeholders (RCN-unit SZW, Sociaal Domein Openbare Lichamen, Sentro Akseso Bonaire.

Reflectie ombudsman

De Nationale Ombudsman heeft aangegeven geen structurele klachten te ontvangen over de uitvoering van de kinderbijslag. Wel benadrukt de Ombudsman dat verhoging van het bedrag op zichzelf niet voldoende is om armoede te bestrijden. Effectieve armoedebestrijding vereist een combinatie van maatregelen, waaronder prijsbeheersing, inkomenssteun en toegang tot voorzieningen.

4.5 Verhouding kinderbijslag en kosten kinderen

Deze paragraaf bespreekt de mate waarin de kinderbijslagregeling BES voorziet in een financiële tegemoetkoming voor ouders in de daadwerkelijke kosten voor het levensonderhoud van kinderen. De beoordeling is gebaseerd op een kostendekkendheidsanalyse uitgevoerd door het Economisch Bureau Amsterdam, waarbij gebruikgemaakt is van gegevens van het Nibud.

Kosten van kinderen

De kostendekkendheid hangt af van de leeftijd van de kinderen, gezinssamenstelling, aannames over gezinshuisvesting van het gezin en of de ouder(s)/verzorger(s) een inkomen uit werk of onderstand hebben.

ONDERZOEKSVRAGEN KOSTENDEKKENDHEID

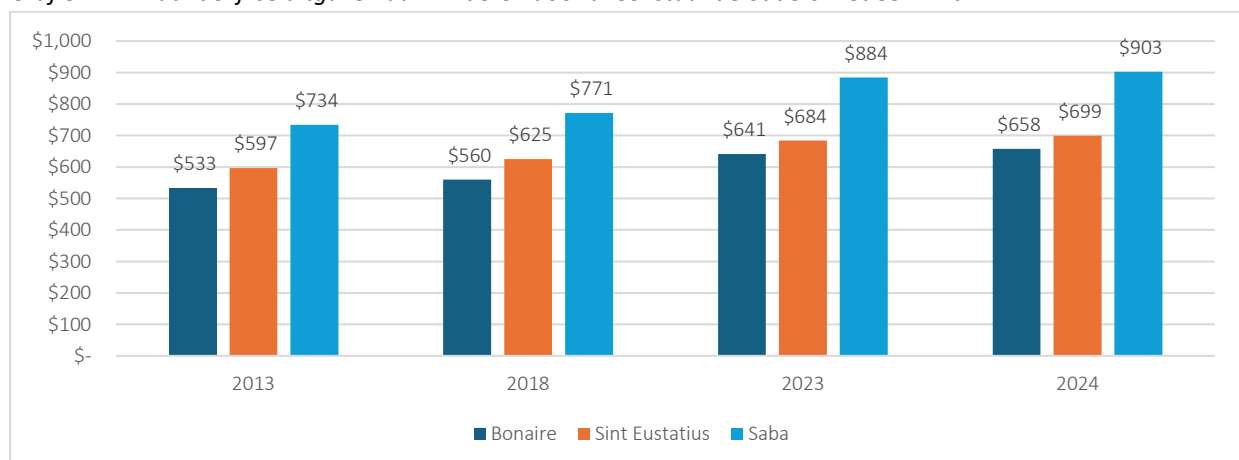
Doelen analyse:

- Inzicht in hoeverre de kindbedragen een tegemoetkoming bieden in de kosten van kinderen
- Inzicht in de mate waarin kostendekkendheid verschilt per huishoudtype
- Indien mogelijk, inzicht in de mate waarin er schaalvoordelen optreden bij grotere gezinnen

Criteria analyse:

- Onderscheid naar leeftijd
- Onderscheid naar inkomen
- Onderscheid naar huishoudtype
- Gebruik maken van NIBUD methode / NIBUD minimumvoorbeeld-begrotingen

Grafiek 12: Maandelijkse uitgaven aan kinderen door alleenstaande ouders met één kind¹⁷

¹⁷ Bron: Economisch Bureau Amsterdam (2025) op basis van gegevens van het Nibud, wetten.overheid.nl en inflatiecijfers van het CBS

De maandelijkse kosten voor een alleenstaande ouder met één kind onder de 12 jaar zijn tussen 2013 en 2024 toegenomen. Hierbij is geen rekening gehouden met de kosten van kinderopvang.

Op Saba zijn de kosten van kinderen hoger dan op de andere eilanden. Dit verschil zit met name in de huisvesting. Als wordt uitgegaan van de kosten exclusief huisvesting, zijn de verschillen tussen de eilanden aanzienlijk kleiner.¹⁸

Het effect van inflatie is goed merkbaar. Door de jaren heen is een aanzienlijke stijging te zien van de kosten van kinderen. Dit komt doordat de voorbeeldbegrotingen naar 2013, 2018 en 2024 zijn geïndexeerd voor inflatie.

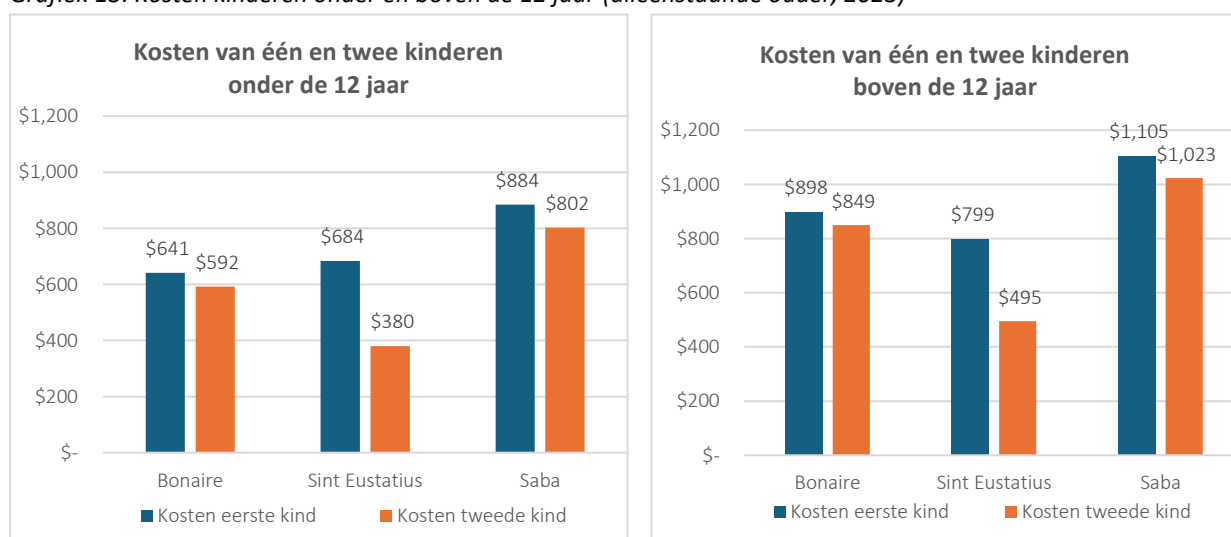
De leeftijd van het kind speelt een grote rol in de kostenstructuur. Kinderen ouder dan 12 jaar brengen aanzienlijk meer kosten met zich mee, zoals hogere uitgaven voor kleding, voedsel en onderwijs. Op Bonaire en Saba komen lichte schaalvoordelen voor bij de toevoeging van een tweede kind aan een huishouden. Op Sint-Eustatius zijn deze schaalvoordelen groter (zie grafiek 13).

Schaalvoordelen

In Caribisch Nederland zijn sommige uitgaven lager bij een tweede kind als gevolg van schaalvoordelen. Op Bonaire en Saba zijn deze schaalvoordelen in 2023 respectievelijk 49 en 82 dollar voor een alleenstaande ouder bij een tweede kind. De schaalvoordelen in Caribisch Nederland zijn volgens het Nibud lager dan in Europees Nederland, doordat er op het gebied van boodschappen minder voordelen te behalen zijn door minder beschikbaarheid van grootverpakkingen en omdat de lagere kwaliteit van kleding hergebruik in de weg staat.

Op Sint-Eustatius lijken de schaalvoordelen die volgen uit de Nibud-voorbeeldbegrotingen groter dan op Bonaire en Saba. Dit komt voornamelijk door hoe het Nibud de kosten van huisvesting inschat (zie paragraaf 2.4). Daarnaast valt in de voorbeeldbegrotingen op dat bij voeding meer schaalvoordelen lijken te worden gerealiseerd op Sint-Eustatius dan op Bonaire en Saba, en dat dit alleen voor alleenstaanden geldt. Het rapport van het Nibud geeft hiervoor geen verklaring.

Grafiek 13: Kosten kinderen onder en boven de 12 jaar (alleenstaande ouder, 2023)¹⁹

¹⁸ Zie bijlage 5 voor de hoogte van de kosten van kinderen binnen de verschillende bestedingscategorieën die door het Nibud worden onderscheiden.

¹⁹ Bron: Economisch Bureau Amsterdam (2025), op basis van gegevens van het Nibud

Verschillen voortvloeiend uit gezinssamenstelling

De meeste huishoudens met kinderen bestaan uit eenoudergezinnen met één kind of paren met één of twee kinderen. Huishoudens met meer dan twee kinderen komen niet heel veel voor. De kostendekkendheid verschilt per samenstelling en per eiland.

Tabel 6: Overzicht gezinssamenstelling per eiland²⁰

	Bonaire			Sint-Eustatius			Saba		
	Alleenstaande	Paar	Overig	Alleenstaande	Paar	Overig	Alleenstaande	Paar	Overig
1 kind	21%	30%	1%	19%	29%	1%	28%	21%	2%
2 kinderen	11%	23%	0%	12%	28%	0%	18%	18%	0%
3 kinderen	3%	7%	0%	2%	4%	0%	4%	5%	0%
4 kinderen	1%	2%	0%	1%	3%	0%	1%	1%	0%
5+ kinderen	0%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Totaal	37%	62%	1%	34%	65%	1%	52%	46%	2%

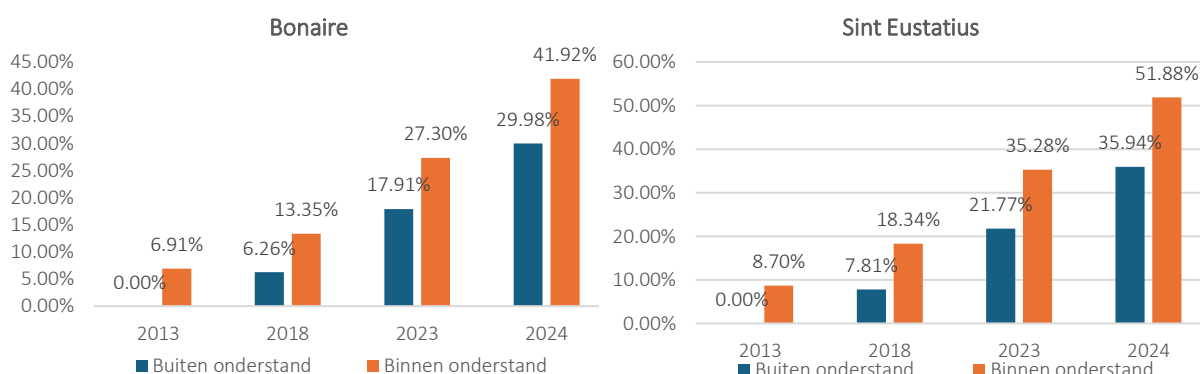
Tabel 6 laat zien dat op Bonaire en Sint-Eustatius in 2024 het tweeoudergezin met één kind het meeste voorkomt. Op Saba komt het eenoudergezin met één kind het meeste voor.

De meest voorkomende gezinssamenstellingen in Caribisch Nederland zijn eenoudergezinnen met één kind en tweeoudergezinnen met één of twee kinderen. Op elk eiland heeft minstens twee op de drie huishoudens één van deze samenstellingen. Hierbij zijn huishoudens zonder kinderen buiten beschouwing gelaten. Huishoudens met meer dan drie kinderen komen maar weinig voor. Van de huishoudens met kinderen heeft meer dan 85% hooguit twee kinderen.

Actuele kostendekkendheid

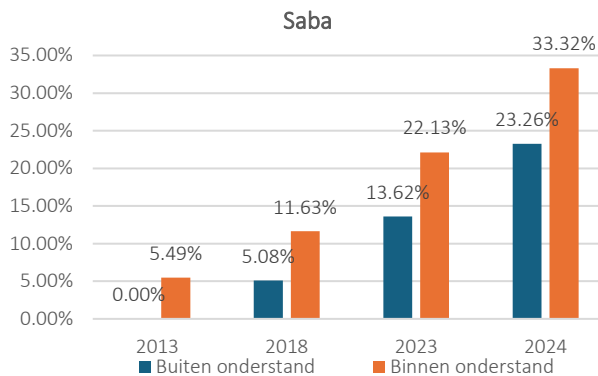
Gemiddeld genomen is de kostendekkendheid op alle drie de eilanden gestegen.

Grafiek 14: Gemiddelde kostendekkendheid per eiland tussen 2013 en 2024 (alleenstaande ouder)²¹

²⁰ Bron: Economisch Bureau Amsterdam (2025) op basis van CBS data.

²¹ Bron: Economisch Bureau Amsterdam (2025), op basis van gegevens van het Nibud, wetten.overheid.nl en inflatiecijfers van het CBS

De kostendeekkendheid is afhankelijk van het aantal kinderen en het wel of niet ontvangen van onderstandstoeslag door de ouder(s). Voor de kostendeekkendheid maakt het relatief weinig verschil of er sprake is van een één- of tweeoudergezin. De gemiddelde kostendeekkendheid is op alle drie de eilanden gestegen tussen 2013 en 2024 van 0% – 9% naar 23% – 52%. Dit houdt in dat 23% tot 52% van de kosten van kinderen worden gedekt door de kinderbijslag en, als een huishouden hier recht op heeft, de onderstand.

Er is een verschil tussen de eilanden. Op Sint Eustatius is de kostendeekkendheid het hoogst. In 2023 was de kostendeekkendheid op Sint Eustatius (zonder onderstand) ongeveer 8 procentpunt hoger dan op Saba, en ongeveer 4 procentpunt dan op Bonaire. Dit wordt veroorzaakt door de lagere kosten van huisvesting.

De gezinssamenstelling en leeftijd van de kinderen is ook van invloed op de mate van kostendeekkendheid. Als een gezin voornamelijk uit kinderen boven de 12 jaar bestaat, neemt de kostendeekkendheid af (zie Bijlage 5). Dit komt door de hogere uitgaven die een kind van boven de 12 jaar met zich meebrengt. De kostendeekkendheid van gezinnen waar alle kinderen boven de 12 jaar zijn, ligt in 2024 op alle drie de eilanden 5 tot 11 procentpunt lager dan bij gezinnen waar alle kinderen onder de 12 jaar zijn. Aan de hand van de kostendeekkendheid per gezinssamenstelling in Bijlage 5 en de demografische cijfers in tabel 6 kunnen we bekijken wat de kostendeekkendheid is voor de meest voorkomende gezinssamenstellingen. Per gezinssamenstelling en per eiland kan de kostendeekkendheid nog sterk variëren, omdat er per gezinssamenstelling geen cijfers beschikbaar zijn over de leeftijd van kinderen en de inkomstenbronnen van volwassenen (zoals onderstand of betaald werk). Van de meest voorkomende gezinssamenstellingen is de kostendeekkendheid op Bonaire 25 tot 52 procent (paren met één kind), op Sint-Eustatius 24 tot 51 procent (paren met één kind) en op Saba 20 tot 39 procent (alleenstaanden met één kind).

5. Conclusies en aanbevelingen

5.1 Conclusies

De evaluatie bevestigt dat de kinderbijslagregeling BES een essentiële en gewaardeerde voorziening is voor gezinnen met kinderen op Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Ouders en maatschappelijke organisaties ervaren de regeling als een belangrijke bijdrage aan het dekken van de kosten van levensonderhoud van kinderen. De kinderbijslag wordt hoofdzakelijk besteed aan voeding, schoolkosten en kleding en verlicht de financiële druk in veel huishoudens.

De regeling draagt zichtbaar bij aan het realiseren van de beleidsdoelstelling zoals geformuleerd in artikel 10 van de begroting van het Ministerie van SZW, maar kent op onderdelen nog beperkingen:

- **Verkleining van inkomensverschillen:** De regeling is universeel en laagdrempelig, en biedt voor veel gezinnen structurele ondersteuning. Toch blijkt de kinderbijslag voor grotere gezinnen en huishoudens met oudere kinderen relatief minder toereikend. Ondanks significante verhoging van de kinderbijslag de afgelopen jaren, blijft voor sommige huishoudens, zeker met een laag inkomen, de bestaanszekerheid onder druk staan door de hoge kosten van levensonderhoud.
- **Bevordering van ontwikkelingskansen voor kinderen:** De regeling stelt ouders in staat om basisbehoeften voor hun kinderen te bekostigen zoals voeding, kleding en schoolspullen, en draagt daarmee bij aan het waarborgen van ontwikkelingskansen. Breder perspectief op ontwikkeling wordt deels ondersteund via andere programma's, waaronder BES(t)4Kids. Professionals op de eilanden geven aan dat er behoefte is aan een gedeelde en gedragen ontwikkelingsvisie, waarin niet alleen toegang tot voorzieningen, maar ook ouderbetrokkenheid en toekomstgericht denken centraal staan. Voor de ontwikkelingskansen van jongeren is het bovendien van belang dat de ondersteuning niet abrupt stopt bij het bereiken van de leeftijd van 18 jaar. Juist in deze fase nemen de kosten voor studie, vervoer en zelfstandigheid vaak toe, terwijl de financiële draagkracht van gezinnen dat niet altijd bijhoudt.
- **Instandhouding van de gemeenschap:** Ouders en professionals onderkennen in kwalitatieve zin dat de kinderbijslag bijdraagt aan rust, stabiliteit en sociale deelname binnen gezinnen. Daarmee draagt de regeling indirect bij aan sociale duurzaamheid en gemeenschapsversterking. Tegelijkertijd is duidelijk dat kinderbijslag hierin niet op zichzelf staat. Een bredere beleidsinzet rond wonen, werk, onderwijs en zorg blijft nodig om kinderen en jongvolwassenen toekomstperspectief te bieden op de eilanden.

Daarnaast signaleren we de volgende belangrijke bevindingen:

- **Kostendekkendheid:** Uit de analyse blijkt dat de kinderbijslag 23% tot 52% van de werkelijke kosten dekt, met aanzienlijke verschillen tussen de eilanden.
- **Bekendheid en toegankelijkheid, met risico's op uitsluiting:** De regeling is breed bekend, maar specifieke groepen zoals migranten en laaggeletterde ouders lopen risico op niet-gebruik. Toegankelijkheid van informatie en aanvraagprocessen verdient blijvende aandacht.
- **Uitvoering:** Ouders zijn overwegend tevreden over de dienstverlening van de RCN-unit SZW. De uitvoering is echter arbeidsintensief en kwetsbaar door beperkte digitalisering en capaciteit.

- **Extra kwetsbaarheid bij specifieke doelgroepen:** Alleenstaande ouders, ouders met kinderen boven de 12 jaar, en ouders van kinderen met zorgbehoeften ervaren extra drempels. De invoering van dubbele kinderbijslag is een belangrijke stap, maar vraagt om verdere verduidelijking van criteria en ondersteuning bij de aanvraag.

5.2 Aanbevelingen

Om de kinderbijslagregeling BES beter te laten aansluiten bij de beoogde beleidsdoelen, bevelen wij het volgende aan:

1. Versterk de inkomensondersteuning gericht op kwetsbare groepen

- Overweeg een aanvullende inkomensafhankelijke toeslag voor grote gezinnen en gezinnen met oudere kinderen.
- Ontwikkel gerichte ondersteuning voor alleenstaande ouders, ouders van kinderen met intensieve zorgbehoeften en gezinnen met een migratieachtergrond.

2. Verbeter toegankelijkheid en communicatie

- Investeer in meertalige en toegankelijke voorlichting via laagdrempelige kanalen zoals scholen, consultatiebureaus en wijkcentra.
- Bied praktische hulp bij de aanvraag, vooral voor gezinnen met beperkte digitale of taalvaardigheden.
- Bied ondersteuning bij het gebruik van kinderbijslag, onder meer via voorlichting over budgetbeheer, met name bij gezinnen die kampen met financiële stress.
- Zorg voor heldere communicatie over de criteria voor dubbele kinderbijslag en bied begeleiding bij de aanvraag.
- Zoor voor voorspelbare en tijdige betalingen en heldere communicatie bij afwijkingen van reguliere termijnen.

3. Maak de uitvoering toekomstbestendig

- Versnel de digitalisering van de aanvraag- en uitbetalingssystemen.
- Versterk samenwerking en gegevensdeling tussen ketenpartners zoals Burgerzaken, IND, scholen en de RCN-unit SZW, om niet-gebruik terug te dringen.

4. Ondersteun brede ontwikkelingskansen via complementair beleid

- Stem kinderbijslagbeleid goed af op voorzieningen zoals BES(t)4Kids.
- Vergroot de bekendheid en toegankelijkheid van aanvullende voorzieningen waaronder kinderopvang, schoolmaaltijden en educatieve ondersteuning.

5. Veranker structurele monitoring en evaluatie

- Voer periodieke evaluaties uit om inzicht te houden in gebruik, effectiviteit en doelmatigheid.
- Ontwikkel indicatoren om ook de brede maatschappelijke impact op gemeenschapsversterking zichtbaar te maken.

Referenties

Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). *Jaarrapport Landelijke Jeugdmonitor 2021*. Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Economisch Bureau Amsterdam. (2025). Eigen bewerking op basis van Wet Kinderbijslagvoorziening BES (2018, 2023 en 2024) en CBS-data.

Economisch Bureau Amsterdam (2025) Eigen bewerking Besluit Onderstand BES. (2013, 2018, 2023 en 2024).

Memorie van Toelichting Wet Kinderopvang BES. (Datum niet gespecificeerd in rapport).
BES(t) 4 Kids. (2025). Informatie via website: <https://www.best4kids.nu/en/> (geraadpleegd op 19 februari 2025).

Nibud (2023). *Minimum voorbeeldbegrotingen voor Caribisch Nederland, P.6*

Rijksoverheid. (2024, 31 mei). *Extra ondersteuning voor ouders met kinderen met intensieve zorgbehoefte in Caribisch Nederland*. Geraadpleegd via: <https://www.rijksoverheid.nl>

Veerman, N., Horssen, C. & Warnaar, M. (2023). *Zicht op schulden in Caribisch Nederland*. Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (Nibud).

Warnaar, M., Bos, J., Horssen, C., Lamers, S., Veerman, N. & Wieman, G. (2023). *Minimumvoorbeeldbegrotingen voor Caribisch Nederland*. Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (Nibud).

Wet kinderbijslagvoorziening BES. (2016). *Wet- en regelgeving*. Geraadpleegd via: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037347>

Bijlage 1: Vragenlijst survey

VRAGENLIJST ERVARING OUDERS KINDERBIJSLAG BES – NEDERLANDS

Introductie

Deze vragenlijst is uitsluitend bedoeld voor inwoners van Caribisch Nederland (Bonaire, Sint-Eustatius en Saba), bij wie een of meer kinderen jonger dan 18 jaar in huis wonen. Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) wil graag inzicht krijgen in de ervaringen van ouders met de kinderbijslag-regeling op de eilanden van Caribisch Nederland. We willen u vragen deze vragenlijst in te vullen en uw mening en ervaringen met het aanvragen en ontvangen van kinderbijslag met ons te delen. Alle antwoorden worden vertrouwelijk en anoniem verwerkt. Onder de ouders die de vragenlijst volledig invullen worden 3 vouchers ter waarde van \$100 verloot. Uw medewerking wordt erg gewaardeerd. Met uw input kunnen we een goed beeld krijgen van de mening van de inwoners van Caribisch Nederland over kinderbijslag. Hartelijk dank voor uw medewerking.

Vraag	Antwoordopties
DEMOGRAFISCHE GEGEVENS	
Op welk eiland woont u?	☐ Bonaire ☐ Sint-Eustatius ☐ Saba
Wat is uw geslacht?	☐ Man ☐ Vrouw ☐ Anders
Hoe is uw huishouden samengesteld?	☐ Alleenstaand met kind(eren) ☐ Samenwonend / gehuwd met kind(eren) ☐ Andere gezinssamenstelling met kind(eren)
Hoeveel kinderen jonger dan 18 jaar maken deel uit van uw huishouden?	... aantal kind(eren)
Welke leeftijd hebben de kinderen (tot 18 jaar) die deel uitmaken van uw huishouden?	Kind 1: .... jaar Kind 2: .... jaar Kind 3: .... jaar Kind 4: .... jaar Kind 5: .... jaar Kind 6: .... Jaar
Wat is de voornaamste inkomensbron van uw huishoudinkomen?	☐ Inkomen uit werk ☐ Nabestaandenpensioen ☐ Werkgeverspensioen ☐ AOV ☐ Onderstand ☐ Arbeidsongeschiktheidsverzekering ☐ Studiefinanciering ☐ Overig

Vraag	Antwoordopties
Hoe hoog is het bruto (voordat de belasting er af is) inkomen per maand van uw huishouden. Met huishoudinkomen wordt bedoeld het inkomen van u en uw eventuele partner samen.	☐ <\$ 800 ☐ \$ 800-1500 ☐ \$ 1500-1800 ☐ \$ 1800-2100 ☐ \$ 2100-4000 ☐ \$ 4000-5500 ☐ \$ 5500-7200 ☐ >\$ 7200 ☐ Ik weet het niet ☐ Ik wil het niet zeggen
KINDERBIJSLAG	
"Ik vind het belangrijk dat de overheid bijdraagt aan de kosten van kinderen" In hoeverre bent u het eens of oneens met deze stelling?	☐ Helemaal mee eens ☐ Mee eens ☐ Neutraal ☐ Mee oneens ☐ Helemaal mee oneens Opmerkingen: .....
Ontvangt u op dit moment kinderbijslag?	☐ Ja ☐ Nee ☐ Ik weet het niet
Waarom ontvangt u geen kinderbijslag?	☐ Ik wist niet dat er een mogelijkheid is om kinderbijslag aan te vragen ☐ Ik weet dat er een mogelijkheid is om kinderbijslag aan te vragen maar ik weet niet hoe ik het moet aanvragen ☐ Ik weet dat er een mogelijkheid is om kinderbijslag aan te vragen, maar ik heb er voor gekozen hier geen gebruik van te maken ☐ Anders, namelijk ....
Hoe bent u geïnformeerd over de mogelijkheid om kinderbijslag aan te vragen?	☐ Via de website van RCN-unit SZW ☐ Via een afdeling van het Openbaar Lichaam ☐ Via een maatschappelijke zorg instelling (bijvoorbeeld ZJCN) ☐ Via familie of vrienden ☐ Anders, namelijk ....
Weet u hoeveel kinderbijslag u krijgt?	☐ Ja, dat weet ik precies ☐ Ja, dat weet ik zo ongeveer ☐ Nee, eigenlijk weet ik dat niet uit mijn hoofd
Hoe gebruikt u de kinderbijslag? (u kunt meerdere opties aanvinken als dat van toepassing is)	☐ Ik geef het specifiek uit aan de kinderen (kinderkleding kopen, sport- of muziekles en dergelijke) ☐ Het gaat op de grote hoop (boodschappen, huur en dergelijke) ☐ Ik spaar het op voor bijzondere gebeurtenissen (bijvoorbeeld vakantie) ☐ Ik spaar het op voor later voor de kinderen (studie, rijbewijs en dergelijke) ☐ Ik gebruik het om schulden af te betalen ☐ Anders, namelijk ....

Vraag	Antwoordopties
Aan welke van deze uitgaven besteedt u de kinderbijslag vooral (U kunt hier één optie selecteren)	☐ Ik geef het specifiek uit aan de kinderen (kinderkleding kopen, sport- of muziekles en dergelijke) ☐ Het gaat op de grote hoop (boodschappen, huur en dergelijke) ☐ Ik spaar het op voor bijzondere gebeurtenissen (bijvoorbeeld vakantie) ☐ Ik spaar het op voor later voor de kinderen (studie, rijbewijs en dergelijke) ☐ Ik gebruik het om schulden af te betalen ☐ Anders, namelijk ....
Hoe verliep de aanvraag van de kinderbijslag? Licht uw antwoord toe.	☐ Goed ☐ Redelijk ☐ Niet goed ☐ Ik weet het niet meer Toelichting: ....
Hoe vaak heeft u vanaf het moment van aanvragen tot nu toe contact gehad met de RCN-SZW unit over kinderbijslag?	☐ Nooit ☐ Af en toe ☐ Regelmatig ☐ Vaak
Waarover heeft u de laatste keer met RCN-SZW unit contact gehad over de kinderbijslag?	☐ Het aanvragen van kinderbijslag ☐ Om een wijziging door te geven ☐ Omdat ik iets niet snapte ☐ Verandering in betaling kinderbijslag ☐ Weet ik niet meer ☐ Anders, namelijk .....
Om welke wijziging ging het?	☐ Een administratieve wijziging (bijvoorbeeld verhuizing, wijziging bankrekening, etc) ☐ Mijn gezinssamenstelling is veranderd (bijvoorbeeld scheiding, samenwonen) ☐ Mijn kind ging uit huis wonen of kwam weer thuis wonen ☐ Anders, namelijk ....
Hoe tevreden bent u met het laatste contact dat u met RCN-Unit SZW had over de kinderbijslag?	☐ Zeer tevreden ☐ Tevreden ☐ Neutraal ☐ Ontevreden ☐ Zeer ontevreden Opmerkingen: .....
In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen? a. Ik vind het belangrijk dat ik kinderbijslag krijg b. Ik kan de kinderbijslag goed gebruiken c. Ik heb de kinderbijslag nodig om financieel rond te komen d. Door de kinderbijslag kan ik mijn kind(eren) meer kansen bieden en kan mijn kind zich beter ontwikkelen	☐ Helemaal mee eens ☐ Mee eens ☐ Neutraal ☐ Mee oneens ☐ Helemaal mee oneens

Vraag	Antwoordopties
Wat vindt u van de hoogte van het bedrag voor kinderbijslag? Licht uw antwoord toe.	☐ Erg hoog ☐ Hoog ☐ Niet hoog, niet laag ☐ Laag ☐ Erg laag
Hoe tevreden of ontevreden bent u met de uitbetaling van de kinderbijslag?	☐ Zeer tevreden ☐ Tevreden ☐ Neutraal ☐ Ontevreden ☐ Zeer ontevreden
Zijn er dingen die u graag anders zou zien in het aanvragen en ontvangen van kinderbijslag?	
AFRONDING	
Onder de respondenten die de vragenlijst volledig hebben ingevuld worden 3 vouchers ter waarde van \$100 verloot. Als u mee wilt doen aan de loting, vul dan hieronder uw naam en telefoonnummer in. Deze gegevens worden alleen voor het verloten van het voucher gebruikt.	Voornaam: Achternaam: Telefoonnummer
We willen heel graag met enkele ouders verder in gesprek over hun ervaringen met de kinderbijslagregeling in een persoonlijk interview of een focusgroep. Deelnemers aan een interview of focusgroep ontvangen een vergoeding van \$30 per persoon. Als u bereid bent hieraan mee te werken willen we u vragen om hieronder uw naam en contactgegevens te vermelden. Deze gegevens worden alleen gebruikt om u verder te informeren over en uit te nodigen voor het interview of de focusgroep.	Voornaam: Achternaam: Telefoonnummer Email
Hebt u nog vragen of opmerkingen naar aanleiding van deze vragenlijst?	

Hartelijk dank voor uw medewerking.

Bijlage 2: Topic lijsten interviews

Onderzoek Kinderbijslag Caribisch Nederland

Topic lijst – beleid en maatschappelijke organisaties

Januari 2025

ONDERZOEKSOPDRACHT

De opdrachtgever verwacht een grondige evaluatie van de kinderbijslagregeling, waarbij gebruikmakend van zowel kwantitatieve als kwalitatieve methoden vier aspecten worden belicht:

- Het beleid: wat zijn de beleidsdoelstellingen, worden deze gehaald (effectiviteit) en zijn er (onbedoelde) neveneffecten?
- De uitvoering: hoe wordt de wet uitgevoerd, welke processen zijn ingericht, welke knelpunten worden ervaren en wat zijn de kosten
- De ouders/verzorgers: doet de regeling wat deze moet doen volgens ouders, hoe ervaren ouders de uitvoerings(processen), wat wordt van hen verwacht (doenvermogen).
- Maatschappelijk betrokken organisaties: hoe beoordelen zij het beleid, de uitvoeringspraktijk en de mate waarin ouders financieel worden ondersteund?

HOOFDVRAAG BELEIDSPERSPECTIEF

Hoe ziet in de onderzoeksperiode 2015 – heden het beleid inzake de kinderbijslagvoorziening BES eruit en hoe heeft zich dit ontwikkeld?

Kennismaking en introductie (door interviewer)

- Voorstelronde:* naam, functie en betrokkenheid bij het onderzoek
- Uitleg doel onderzoek en interview:* Door dit onderzoek krijgen we inzicht in hoe het beleid inzake de kinderbijslagvoorziening BES eruit ziet en hoe het zich heeft ontwikkeld vanaf 2015 tot heden.
- Opzet interview:* we maken gebruik van een semi-gestructureerde vragenlijst en willen graag een open gesprek met u voeren. We willen u vragen of u akkoord bent dat we dit interview opnemen.
- Onafhankelijkheid:* we zijn onafhankelijke onderzoekers en werken niet voor de RCN-SZW unit.
- Anonimiteit:* alle uitspraken worden anoniem verwerkt
- Duur interview:* Het interview duurt ongeveer 1 uur.

Sub topics	Mogelijke vragen
Introductie	- Welk eiland? - Welke functie? - Welke organisatie? - Sinds wanneer bent u als beleidsmedewerker actief binnen Caribisch Nederland? - Kunt u iets vertellen over hoe u de invoering van de kinderbijslagregeling in Caribisch Nederland ziet?
Trends en ontwikkelingen	Hoe ervaart u het huidige beleid? (Doorvragen: is het beleid duidelijk, is het beleid passend, is het beleid uitvoerbaar)

Sub topics	Mogelijke vragen
	Zijn er de afgelopen jaren veranderingen geweest in het beleid kinderbijslag? (Doorvragen: verhogingen, aanvullende regelingen)
Doeltreffendheid	- Hebt u het idee dat de beleidsdoelstelling van de kinderbijslagregeling op Bonaire / Statia / Saba bereikt wordt? (Doorvragen: toelichting, waarom wel, waarom niet) - Hebt u het idee dat de ouders waarvoor de kinderbijslagregeling bedoeld is ook daadwerkelijk bereikt worden? (Doorvragen: toelichting, waarom wel, waarom niet) - Kunt u inzicht geven in welke groepen ouders vooral bereikt worden met de kinderbijslagregeling op Bonaire / Statia / Saba? - Is er bij de ontwikkeling van het beleid rekening gehouden met specifieke doelgroepen? - Zijn er volgens u groepen ouders die geen gebruik maken van de kinderbijslagregeling? (Doorvragen: hoe groot is de groep, achtergrond). - Wat is volgens u de achterliggende motivatie van ouders om geen gebruik te maken van de kinderbijslagregeling? - Hebt u de afgelopen jaren externe ontwikkelingen gezien die volgens u invloed hebben gehad op het beleid gerelateerd aan de kinderbijslagregeling? (Doorvragen, welke invloeden, welke gevolgen, ander beleid, andere overheidsmaatregelen)
Opbrengst kinderbijslag	- Waar besteden volgens uw beleving ouders de ontvangen kinderbijslag voornamelijk aan? - In hoeverre draagt volgens u de kinderbijslagregeling bij aan de ontwikkeling van kinderen? - Wat zou er anders zijn als ouders geen of meer kinderbijslag ontvangen?
Aanvulling	Zijn er nog dingen die niet aan bod zijn gekomen die u zou willen toevoegen of ons mee zou willen geven voor wat betreft de effectiviteit van het beleid kinderbijslag in Caribisch Nederland?

Afronding

- Heeft u nog vragen, opmerkingen of aanvullingen naar aanleiding van dit gesprek?
- Herhalen anonimiteit: Verslaglegging en rapportage zonder namen
- Informatie vervolg: we zijn nu bezig met het interviewen van ouders om hun mening en ervaringen te horen. We praten ook met uitvoerende instanties en maatschappelijke organisaties. Hierna analyseren we alle uitkomsten en schrijven een verslag. Het onderzoeksrapport wordt in medio 2025 opgeleverd en meegenomen en aangeboden aan de Tweede Kamer later in 2025 als onderdeel van een compleet evaluatierapport kinderbijslag (Caribisch) Nederland.
- Hartelijk dank voor het delen van uw mening en ervaringen. Het is zeer waardevol voor dit onderzoek en de evaluatie van de kinderbijslagregeling in Caribisch Nederland.

Onderzoek Kinderbijslag Caribisch Nederland

Topic lijst - uitvoering

Januari 2025

ONDERZOEKSOPDRACHT

De opdrachtgever verwacht een grondige evaluatie van de kinderbijslagregeling, waarbij gebruikmakend van zowel kwantitatieve als kwalitatieve methoden vier aspecten worden belicht:

- e. Het beleid: wat zijn de beleidsdoelstellingen, worden deze gehaald (effectiviteit) en zijn er (onbedoelde) neveneffecten?
- f. De uitvoering: hoe wordt de wet uitgevoerd, welke processen zijn ingericht, welke knelpunten worden ervaren en wat zijn de kosten
- g. De ouders/verzorgers: doet de regeling wat deze moet doen volgens ouders, ho ervaren ouders de uitvoerings(processen), wat wordt van hen verwacht (doenvermogen).
- h. Maatschappelijk betrokken organisaties: hoe beoordelen zij het beleid, de uitvoeringspraktijk en de mate waarin ouders financieel worden ondersteund?

HOOFDVRAAG UITVOERINGSPECTIEF

Hoe ziet de uitvoeringspraktijk van de kinderbijslag BES eruit?

Kennismaking en introductie (door interviewer)

- *Voorstelrondje*: naam, functie en betrokkenheid bij het onderzoek
- Uitleg doel onderzoek en interview: Door dit onderzoek krijgen we informatie over hoe uitvoerders de praktijk van de kinderbijslagregeling in Caribisch Nederland zien en ervaren.
- *Opzet interview*: we maken gebruik van een semi-gestructureerde vragenlijst en willen graag een open gesprek met u. We willen u vragen of u akkoord bent dat we dit interview opnemen.
- *Onafhankelijkheid*: we zijn onafhankelijke onderzoekers en werken niet voor de RCN-SZW unit.
- *Anonimiteit*: alle uitspraken worden anoniem verwerkt.
- *Duur interview*: Het interview duurt ongeveer 1 uur.

Sub topics	Mogelijke vragen
Introductie	• Sinds wanneer, en in welke rol, bent u betrokken bij de uitvoering kinderbijslagregeling in Bonaire / Statia / Saba?
Dagelijkse praktijk	• Kunt u iets vertellen over hoe de dagelijkse praktijk voor wat betreft de uitvoering van de kinderbijslagregeling BES eruit ziet? • Kunt u het traject wat een ouder doorloopt die kinderbijslag aanvraagt beschrijven? • Kunt u het proces voor wat betreft de uitvoering (aanvraag, beoordeling, uitvoering, verantwoordelijkheden / rollen) beschrijven? • Hoe wordt de samenleving geïnformeerd over de kinderbijslagregeling? • Hoe worden ouders gestimuleerd om gebruik te maken van de kinderbijslagregeling?

Sub topics	Mogelijke vragen
	• Zijn er de afgelopen jaren belangrijke veranderingen geweest in het uitvoeringsproces en de communicatie naar ouders? • Als u naar de dagelijkse uitvoeringspraktijk kijkt, waar bent u dan vooral trots op? • Als u naar de dagelijkse uitvoeringspraktijk kijkt, zijn er concrete knelpunten die u ervaart? • Als u naar de dagelijkse uitvoeringspraktijk kijkt, wat zou u veranderen als u daar de mogelijkheid toe had? • Hoe ervaart u het functioneren van de kinderbijslagvoorziening BES naast de Algemene Kinderbijslag (toelichting: Europese expatkinderen kunnen ontvangen Algemene Kinderbijslag ontvangen) Heeft u concrete ervaring hiermee?
Doeltreffendheid	• Hoe zou u in uw eigen woorden de doelstelling van de kinderbijslagregeling BES beschrijven? • Hebt u het idee dat de doelstelling van de kinderbijslagregeling op Bonaire / Statia / Saba bereikt wordt (Doorvragen: a. toelichting, waarom wel, waarom niet) • Hebt u het idee dat de ouders waarvoor de kinderbijslagregeling bedoeld is ook daadwerkelijk bereikt worden? (Doorvragen: toelichting, waarom wel, waarom niet) • Kunt u inzicht geven in welke groepen ouders vooral bereikt worden met de kinderbijslagregeling op Bonaire / Statia / Saba? • Zijn er volgens u groepen ouders die geen gebruik maken van de kinderbijslagregeling? (Doorvragen: hoe groot is die groep, doelgroepkenmerken, emoties, belemmeringen). • Hebt u ervaring met hardheden in de regelgeving, in de zin van doelgroepen die (ongewenst) buiten de boot vallen? • Wat is volgens u de achterliggende motivatie van ouders om geen gebruik te maken van de kinderbijslagregeling? • Hebt u de afgelopen jaren externe ontwikkelingen gezien die volgens u invloed hebben gehad op het beleid gerelateerd aan de kinderbijslagregeling? (Doorvragen, welke invloeden, welke gevolgen, ander beleid, andere overheidsmaatregelen) • Hoe ziet de samenwerking met andere stakeholders eruit, bijvoorbeeld verwijzers? (Doorvragen: alleen gekoppeld aan aanvragen/verwijzingen kinderbijslag of breder?)
Opbrengst kinderbijslag	• Waar besteden volgens uw beleving ouders de ontvangen kinderbijslag voornamelijk aan? • In hoeverre draagt volgens u de kinderbijslagregeling bij aan de ontwikkeling van kinderen? ? • Wat zou er anders zijn als ouders geen of meer kinderbijslag ontvangen?
Aanvulling	• Zijn er nog dingen die in dit gesprek nog niet aan bod zijn gekomen en die u zou willen toevoegen of ons mee zou willen geven voor wat betreft de uitvoering van de kinderbijslagregeling in Caribisch Nederland?

Afronding

- Heeft u nog vragen, opmerkingen of aanvullingen naar aanleiding van dit gesprek?
- Herhalen anonimiteit: Verslaglegging en rapportage zonder namen
- Informatie vervolg: we zijn nu bezig met het interviewen van ouders om hun mening en ervaringen te horen. We praten ook met uitvoerende instanties en maatschappelijke organisaties. Hierna analyseren we alle uitkomsten en schrijven een verslag. Het onderzoeksrapport wordt medio 2025 opgeleverd en meegenomen en aangeboden aan de Tweede Kamer later in het jaar als onderdeel van een compleet evaluatierapport kinderbijslag (Caribisch) Nederland.
- Hartelijk dank voor het delen van uw mening en ervaringen. Het is zeer waardevol voor dit onderzoek en de evaluatie van de kinderbijslagregeling in Caribisch Nederland.

Onderzoek Kinderbijslag Caribisch Nederland

Topic lijst - ouders

Januari 2025

ONDERZOEKSOPDRACHT

De opdrachtgever verwacht een grondige evaluatie van de kinderbijslagregeling, waarbij gebruikmakend van zowel kwantitatieve als kwalitatieve methoden vier aspecten worden belicht:

- i. Het beleid: wat zijn de beleidsdoelstellingen, worden deze gehaald (effectiviteit) en zijn er (onbedoelde) neveneffecten?
- j. De uitvoering: hoe wordt de wet uitgevoerd, welke processen zijn ingericht, welke knelpunten worden ervaren en wat zijn de kosten
- k. De ouders/verzorgers: doet de regeling wat deze moet doen volgens ouders, ho ervaren ouders de uitvoerings(processen), wat wordt van hen verwacht (doenvermogen).
- l. Maatschappelijk betrokken organisaties: hoe beoordelen zij het beleid, de uitvoeringspraktijk en de mate waarin ouders financieel worden ondersteund?

HOOFDVRAAG OUDERPERSPECTIEF

Hoe ervaren ouders/verzorgers (de uitvoering van) de kinderbijslagvoorziening BES?

Kennismaking en introductie (door interviewer)

- *Voorstelronde*: naam, functie en betrokkenheid bij het onderzoek
- *Uitleg doel onderzoek en interview*: Door dit onderzoek krijgen we informatie over de mening en ervaring van ouders die wel of geen gebruik maken van de kinderbijslagregeling in Caribisch Nederland.
- *Opzet interview*: we beginnen eerst met enkele algemene vragen over uw leefsituatie, daarna over wat u goed vindt aan de kinderbijslag en wat volgens u anders zou kunnen. We horen graag suggesties voor verbetering.
- *Onafhankelijkheid*: we zijn onafhankelijke onderzoekers en werken niet voor de RCN-SZW unit.
- *Anonimiteit*: alle uitspraken worden anoniem verwerkt en hebben geen gevolgen voor uw kinderbijslag.
- *Privacy*: we vragen niet naar herleidbare gegevens, maar alleen naar algemene beschrijvingen, zodat uitspraken ook nooit naar u herleid kunnen worden.
- *Beroepsgeheim*: alle verkregen informatie wordt uitsluitend voor het onderzoek gebruikt en niet gedeeld met derden.
- *Input en belang onderzoek*: Er zijn geen goede of foute antwoorden. Vooral uw mening en uw ervaring is belangrijk. U bent vrij om te kiezen om een vraag niet te beantwoorden of het interview op elk moment te stoppen.
- *Duur interview*: Het interview duurt maximaal 30 minuten.
- *Waardering*: voor deelname aan het interview ontvangt de respondent een supermarkt cadeaubon van 25 dollar. We zijn erg blij met de deelname en input voor het interview.
- *Consent*: Voor we met het interview beginnen vragen we u officieel om uw toestemming voor deelname aan dit interview. Als u vindt dat u voldoende informatie hebt ontvangen en u bereid bent om mee te doen willen we u vragen om uw naam te noemen en hardop uit te spreken dat u bereid bent om aan het onderzoek mee te doen. We nemen uw toestemming apart op van het interview en slaan deze opnames apart op. Voor het onderzoek gebruiken we verder alleen uw antwoorden.

Sub topics	Mogelijke vragen
Huishoudsamenstelling	• Heeft u huisgenoten? • Met wie woont u samen? • Kinderen jonger dan 18 jaar?
Werk- en inkomen situatie	• Wie draagt zorg voor het inkomen? • Op welke manier voorziet u nu in uw levensonderhoud? • In hoeverre ziet u kinderbijslag als een onderdeel van uw inkomen? • Wat is voor u de reden om wel / geen kinderbijslag aan te vragen?
Klantreis kinderbijslag	• Sinds wanneer ontvangt u kinderbijslag? • Hoe bent u geïnformeerd over de kinderbijslagregeling? • Was deze informatie voor u duidelijk? (Doorvragen, wat hebt u gemist, wat had u liever anders gezien?) • Hoe hebt u de kinderbijslag aangevraagd? • Heeft u daar hulp bij (nodig) gehad? • Hoe hebt u het aanvragen van kinderbijslag ervaren? • Waar bent u vooral tevreden over? • Wat had volgens u anders of beter gekund? • Wat vindt u van de uitbetalingsfrequentie van de kinderbijslag? (Doorvragen, zou u het eventueel anders willen?, Zo ja, hoe?) • Hoe ervaart u het contact met RCN-SZW over kinderbijslag?
Opbrengst kinderbijslag	• Waar gebruikt u de kinderbijslag voor? (Doorvragen naar eventuele ervaringen/aanpassingen als een kind 18 jaar wordt, dan stopt kinderbijslag en er is geen tegemoetkoming studiekosten beschikbaar) • Hoe draagt volgens u de kinderbijslag bij aan de ontwikkeling van uw kinderen? • Wat zou er anders zijn als u geen of minder kinderbijslag zou krijgen? (Doorvragen, welke uitgaven zou u dan niet kunnen doen?) • De afgelopen jaren is de kinderbijslag behoorlijk verhoogd, wat hebt u daar van gemerkt? (Doorvragen, waar hebt u deze verhoging voor gebruikt?) • Wat zou er anders zijn als u meer kinderbijslag zou krijgen? (Doorvragen: waar zou u een eventuele verhoging voor gebruiken)

Afronding

- Heeft u nog vragen, opmerkingen of aanvullingen naar aanleiding van dit gesprek?
- Herhalen anonimiteit: Verslaglegging en rapportage zonder namen
- Informatie vervolg: we zijn nu bezig met het interviewen van ouders om hun mening en ervaringen te horen. We praten ook met uitvoerende instanties en maatschappelijke organisaties. Hierna analyseren we alle uitkomsten en schrijven een verslag. Het onderzoeksrapport wordt medio 2025 opgeleverd en meegenomen en later in het jaar aangeboden aan de Tweede Kamer als onderdeel van een compleet evaluatierapport kinderbijslag (Caribisch) Nederland.

- Hartelijk dank voor het delen van uw mening en ervaringen. Het is zeer waardevol voor dit onderzoek en de evaluatie van de kinderbijslagregeling in Caribisch Nederland.

Bijlage 3: Overzicht gesproken organisaties/contactpersonen

NR	Perspectief	ORGANISATIE	CONTACTPERSOON
1	Beleid	Ministerie SZW	Johan Breure
2	Beleid	RCN-unit SZW BES	Michele Knuf
3	Beleid	RCN-unit SZW BES	Raïssa van den Essen
4	Beleid	OLE	Elizabeth Jones
5	Beleid	OLS	Rosalyn Johnson
6	Uitvoering	OLB	Mariela Nicolaas
7	Uitvoering	OLB	Marugia Janga
8	Uitvoering	RCN-Unit SZW Bonaire	Rigbert Nicolaas
9	Uitvoering	RCN-Unit SZW Saba	Moraima Bernabela
10	Uitvoering	RCN-Unit SZW Sint-Eustatius	Raquel Spanner
11	Uitvoering	RCN-Unit SZW BES	René Bouwmeester
12	Uitvoering	RCN-Unit SZW BES	Rens Montanus
13	Uitvoering	RCN-Unit SZW Saba	Nazira Lopes
14	Uitvoering	RCN-Unit SZW Bonaire	Maria Frans
15	Uitvoering	OLE	Monica Smith
16	Maatschappelijk	MHC	Mahilia Brewster
17	Maatschappelijk	Nationale Ombudsman	Reinier van Zutphen (via secretariaat)
18	Maatschappelijk	Zorg en Veiligheidshuis Bonaire	Justine Verschoor
19	Maatschappelijk	Sentro Aksezo Bonaire	Maideline Martijn
20	Maatschappelijk	MDO Sint-Eustatius	Ereina Hunt
21	Maatschappelijk	Safety Network Saba	Ramona Berkel
22	Maatschappelijk	Guiami	Marcelino Mauricio
23	Maatschappelijk	Publieke gezondheid Sint-Eustatius	Mayara Wijsman
24	Maatschappelijk	BES(t)-4-kids	Tamara Nicolaas
25	Maatschappelijk	Publieke gezondheid Saba	Tedisha Gordon

Bijlage 4: Overzicht achtergrondkenmerken geïnterviewde respondenten

Nr.	Eiland	Gende r	Gezinssituatie	Aantal kinderen	Inkomstenbron	Inkomen
1	Bonaire	Vrouw	Samenwonend/gehuwd met kinderen	2	Werk	\$5500 - 7200
2	Bonaire	Vrouw	Alleenstaand met kind	1	Onderstand	\$800 – 1500
3	Bonaire	Vrouw	Alleenstaand met kinderen	2	Werk	\$1500 - 1800
4	Bonaire	Vrouw	Alleenstaand met kind	1	Werk	\$1500 - 1800
5	Bonaire	Vrouw	Alleenstaand met kind	1	Werk	\$1500 - 1800
6	Bonaire	Vrouw	Alleenstaand met kind	1	Werk	\$4000 - 5500
7	Bonaire	Vrouw	Andere gezinssamenstelling met kind	1	Werk	\$1500 - 1800
8	Bonaire	Vrouw	Alleenstaand met kind(eren)	2	Werk	\$2100 - 4000
9	Bonaire	Man	Andere gezinssamenstelling met kind(eren)	1	Werk	\$1800 - 2100
10	Bonaire	Man	Andere gezinssamenstelling met kind	1	Werk	\$1500 - 1800
11	Bonaire	Vrouw	Alleenstaand met kind	1	Werk	\$1800 - 2100
12	Bonaire	Vrouw	Alleenstaand met kind	1	Werk	\$1800 - 2100
13	Bonaire	Vrouw	Samenwonend/gehuwd met kind	1	Werk	\$1800 - 2100
14	Bonaire	Vrouw	Alleenstaand met kind	1	Overig	Onbekend
15	Bonaire	Vrouw	Samenwonend/gehuwd met kinderen	2	Werk	Onbekend
16	Bonaire	Vrouw	Alleenstaand met kinderen	2	Werk	Onbekend
17	Bonaire	Vrouw	Alleenstaand met kind	1	Werk	\$4000 - 5500
18	Bonaire	Vrouw	Samenwonend/gehuwd met kinderen	3	Werk	\$2100 - 4000
19	Bonaire	Vrouw	Alleenstaand met kind	1	Werk	\$1500 - 1800
20	Bonaire	Man	Samenwonend/gehuwd met kind	1	Werk	\$4000 – 5500
21	St. Eustatius	Vrouw	Alleenstaand met kind	1	Werk	<\$800
22	St. Eustatius	Vrouw	Alleenstaand met kinderen	2	Werk	\$1800 - 2100
23	St. Eustatius	Vrouw	Samenwonend/gehuwd met kind	1	Werk	\$4000 - 5500
24	St. Eustatius	Vrouw	Samenwonend/gehuwd met kinderen	3	Werk	\$1800 - 2100
25	St. Eustatius	Vrouw	Samenwonend/gehuwd met kinderen	2	Werk	\$5500 - 7200
26	St. Eustatius	Vrouw	Andere gezinssamenstelling met kinderen	3	Werk	Onbekend
27	St. Eustatius	Vrouw	Samenwonend/gehuwd met kinderen	2	Werk	\$4000 - 5500
28	St. Eustatius	Vrouw	Alleenstaand met kinderen	2	Werk	\$2100 - 4000

Nr.	Eiland	Gende r	Gezinssituatie	Aantal kinderen	Inkomstenbron	Inkomen
29	St. Eustatius	Vrouw	Alleenstaand met kind	1	Werk	\$2100 - 4000
30	St. Eustatius	Vrouw	Samenwonend/gehuwd met kinderen	1	Werk	\$1800 - 2100
31	St. Eustatius	Vrouw	Samenwonend/gehuwd met kinderen	3	Werk	Onbekend
32	St. Eustatius	Man	Samenwonend/gehuwd met kinderen	2	Werk	\$1800 – 2100
33	Saba	Vrouw	Alleenstaand met kinderen	4	Werk	\$1800 – 2100
34	Saba	Vrouw	Alleenstaand met kinderen	2	Werk	\$1500 - 1800
35	Saba	Vrouw	Samenwonend/gehuwd met kind(eren	4	Werk	\$2100 – 4000
36	Saba	Vrouw	Samenwonend/gehuwd met kind(eren	4	Overig	\$800 - 1500
37	Saba	Vrouw	Alleenstaand met kinderen	3	Werk	\$2100 – 4000
38	Saba	Vrouw	Samenwonend/gehuwd met kind	1	Werk	\$2100 – 4000
39	Saba	Vrouw	Samenwonend/gehuwd met kinderen	4	Werk	\$2100 – 4000
40	Saba	Vrouw	Andere gezinssamenstelling met kinderen	2	Werk	\$1500 - 1800
41	Saba	Vrouw	Alleenstaand met kind	1	Werk	\$1500 - 1800
42	Saba	Vrouw	Samenwonend/gehuwd met kinderen	2	Werk	\$1800 – 2100
43	Saba	Vrouw	Samenwonend/gehuwd met kind	1	Werk	\$2100 – 4000

Bijlage 5: Kostendekkendheid gezinssamenstellingen

De kostendekkendheid in procenten van 18 verschillende gezinssamenstellingen, in 2023 en 2024 per eiland. In dit scenario is uitgegaan van particuliere huur zonder huursubsidie en is geen rekening gehouden met kinderopvang.

Onderstand					
Alleenstaande ouder	Bonaire		Sint Eustatius		Saba
1 kind	2023	2024	2023	2024	2023
Onder de 12	34,30%	51,67%	33,92%	48,88%	26,36%
Boven de 12	24,48%	36,88%	29,04%	41,84%	21,09%
2 kinderen	2023	2024	2023	2024	2024
Eén boven 12, één onder 12	26,60%	40,92%	35,13%	51,68%	21,82%
Allebei onder de 12	32,14%	49,44%	38,93%	57,26%	24,68%
Allebei boven de 12	22,69%	34,90%	32,01%	47,08%	19,56%
3 kinderen	2023	2024	2023	2024	2024
1 boven 12	27,51%	42,65%	38,25%	56,72%	22,12%
2 boven 12	24,49%	37,97%	35,62%	52,82%	20,46%
Alle drie boven 12	22,07%	34,21%	33,33%	49,43%	19,02%
Alle drie onder 12	31,39%	48,66%	41,30%	61,23%	24,09%
Paar met kinderen	2023	2024	2023	2024	2024
1 kind	2023	2024	2023	2024	2024
Onder de 12	34,56%	52,08%	35,15%	50,65%	27,57%
Boven de 12	25,15%	37,90%	26,54%	38,25%	22,25%
2 kinderen	2023	2024	2023	2024	2024
Eén boven 12, één onder 12	26,74%	41,14%	31,21%	45,91%	22,29%
Allebei onder de 12	31,86%	49,01%	37,21%	54,74%	24,99%
Allebei boven de 12	23,04%	35,44%	26,88%	39,54%	20,11%
3 kinderen	2023	2024	2023	2024	2024
1 boven 12	27,41%	42,49%	33,50%	49,67%	22,30%
2 boven 12	24,61%	38,15%	29,91%	44,34%	20,75%
Alle drie boven 12	22,32%	34,61%	27,01%	40,05%	19,39%
Alle drie onder 12	30,93%	47,95%	38,08%	56,46%	24,12%
Inkomen boven de onderstand	2023	2024	2023	2024	2024
Alleenstaande ouder	2023	2024	2023	2024	2024
1 kind	20,44%	34,21%	18,71%	30,90%	14,59%
Onder de 12	14,59%	24,42%	16,02%	26,45%	11,67%
Boven de 12	17,58%	29,44%	21,71%	35,85%	13,53%
Eén boven 12, één onder 12	21,25%	35,57%	24,06%	39,73%	15,30%
Allebei onder de 12	15,00%	25,11%	19,78%	32,67%	12,12%
Allebei boven de 12	18,88%	31,60%	24,63%	40,67%	14,29%
1 boven 12	16,80%	28,13%	22,94%	37,88%	13,21%
2 boven 12	15,14%	25,34%	21,46%	35,44%	12,28%
Alle drie boven 12	21,53%	36,05%	26,59%	43,91%	15,55%
Alle drie onder 12	20,60%	34,48%	19,39%	32,02%	15,27%
Onder de 12	14,99%	25,09%	14,65%	24,18%	12,32%
Boven de 12	17,68%	29,59%	19,29%	31,85%	13,82%
Eén boven 12, één onder 12	21,06%	35,26%	23,00%	37,98%	15,50%
Allebei onder de 12	15,23%	25,50%	16,61%	27,43%	12,47%
Allebei boven de 12	18,80%	31,48%	21,57%	35,62%	14,40%
1 boven 12	16,88%	28,26%	19,26%	31,80%	13,40%
2 boven 12	15,32%	25,64%	17,39%	28,72%	12,52%
Alle drie boven 12	21,22%	35,52%	24,52%	40,49%	15,57%
Alle drie onder 12					26,60%

Bron: Economisch Bureau Amsterdam (2025).

Bijlage 6: Opbouw kosten van kinderen

De Nibud-voorbeeldbegroting is opgebouwd uit vijf uitgavecategorieën: vaste lasten, reserveringsuitgaven, huishoudgeld, sociale participatie en huisvesting. De tabel bevat de marginale kosten van kinderen per maand (USD) in 2023.

Aantal kinderen	BONAIRE				SINT EUSTATIUS				SABA			
	Paar		Alleenstaand		Paar		Alleenstaand		Paar		Alleenstaand	
	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
Gas	3	0	0	3	5	0	0	5	5	0	0	5
Elektra	25	26	51	25	28	27	55	28	26	25	50	26
Water	6	5	5	6	9	9	9	9	35	35	28	35
Telefoon, tv, internet	3	3	3	3	0	15	0	15	0	5	40	5
Lokale lasten en diensten	2	2	2	2	2	1	1	2	20	1	10	2
Verzekeringen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
School- en studiekosten	4	9	4	9	4	23	4	23	4	17	4	17
Bankkosten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vervoerskosten	22	0	22	0	2	17	33	14	11	29	38	23
Totaal vaste lasten	65	45	87	48	50	92	102	96	101	112	170	113
Kleding	57	80	58	80	82	109	82	109	83	112	83	113
Inboedel, onderhoud huis, tuin	20	19	19	19	32	32	32	32	8	8	7	8
Extra ziektekosten	4	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Totaal reserveringsuitgaven	81	102	81	103	118	145	118	145	95	124	94	125
Voeding	132	200	113	200	177	269	150	92	149	238	120	237
Was- en schoonmaakartikelen	0	1	1	0	1	1	1	1	2	2	2	2
Persoonlijke verzorging	35	67	35	67	37	68	36	68	37	70	37	70
Huishoudgeld	167	268	149	267	215	338	187	161	188	310	159	309
Sociale participatie	123	131	124	131	77	92	77	93	61	76	61	76
Totale kosten excl. huisvesting	436	546	441	549	460	667	484	495	445	622	484	623
Meubilering									27	26	26	26
Huur scenario 1	0	0	9	5	0	0	16	16	112	0	34	18
Totaal scenario 1	436	546	450	554	460	667	500	511	584	648	544	667
Huur scenario 2a	200	300	200	300	200	0	200	0	400	400	400	400
Totaal scenario 2a	636	846	641	849	660	667	684	495	845	1022	884	1023
Huur scenario 2b	876	300	897	300	200	0	200	0	700	700	700	700
Totaal scenario 2b	1312	846	1338	849	660	667	684	495	1145	1322	1184	1323

Bron: Economisch Bureau Amsterdam (2025), op basis van gegevens van de minimumvoorbeeldbegroting voor Caribisch Nederland (Nibud, 2023).